Єдина Країна
Единая Страна

Крила України

Друкований орган Міністерства оборони України

№ 47 (814)

23 – 27 листопада 2015 року

www.krula.com.ua

e-mail:krula_ukr@i.ua

Передплатний індекс – 22242

На варті неба України!

Десантники провели краснолиманським школярам військово-патріотичну естафету

9 стор.

Вертолітник, який єдиний вижив у збитому Мі-24: "Забути пережитий рік просто неможливо"

8 стор.

Літак Героя повернувся у бригаду

Льотним складом Бориспільської авіаційної бригади було прийнято військово-транспортний літак Ан-30, який названо на честь військового льотчика, Героя України підполковника Костянтина Могилка. Над літаком попрацювали на базі "Заводу 410 ЦА", і він повернувся до рідної бригади модернізованим під стандарти ІКАО.

На Ан-30 ім. Костянтина Могилка було встановлено новітнє обладнання радіозв'язку та радіонавігації. Це надасть можливість екіпажу спілкуватися за міжнародною сіткою частот й дозволить здійснювати посадку за міжнародною системою навігації. Також на літак встановлена супутникова система навігації та налаштований більш зручний зв'язок між спостерігачами.

Салон літака теж змінився: екіпажу тепер стало зручніше пересуватися й контролювати показники різноманітних приладів та засобів управління, що неодмінно позначиться на швидшому і якіснішому виконанні поставлених завдань.

Загалом літак разом з екіпажами готовий до виконання міжнародних завдань. А через деякий час на цей Ан-30 чекає чергова модернізація – встановлення нового закордонного фотообладнання.

Дмитро Струтинський. Фото В.Несенюка.

Гаряча лінія "Крила України" (0432)

У Міноборони відбулась зустріч з представниками ПАРЄ

25 листопада відбулася зустріч заступника Міністра оборони України з питань європейської інтеграції Ігоря Долгова з делегацією Парламентської Асамблеї Ради Європи, очолюваною депутатом Сейму Латвійської Республіки, доповідачем Комітету з питань міграції, біженців та переміщених осіб ПАРЄ пані Нейлі Кляйнберга.

Ігор Долгов подякував за допомогу Україні, яку надає Парламентська Асамблея Ради Європи. Сторони обговорили питання, пов'язані з гуманітарною ситуацією стосовно військовослужбовців Збройних Сил України, які потрапили в полон до російсько-терористичних угруповань в ході проведення антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей.

Представники ПАРЄ отримали відповіді на питання щодо організації звільнення військовослужбовців, які незаконно утримуються у полоні бойовиків на тимчасово окупованих територіях Донбасу. Зокрема, щодо взаємодії між Міністерством оборони України та Об'єднаним центром з координації пошуку, звільнення незаконно позбавлених волі осіб, заручників та встановлення місцезнаходження безвісти зниклих у районі проведення антитерористичної операції, а також надання допомоги громадським організаціям в пошуку та ексгумації тіл загиблих тощо.

У ході зустрічі Ігор Долгов поінформував, що на наступний рік в бюджеті Міністерства оборони України планується передбачити статтю видатків на пошук та ексгумацію тіл загиблих військовослужбовців. Пані Нейлі Кляйнберга подякувала за внесок України в підтримку миру та безпеки в Європі.

Нагороди героям, які загинули за незалежність України

Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України своїм Указом відзначив високими державними нагородами військових, які загинули, захищаючи незалежність та територіальну цілісність України.

Серед нагороджених – 14 військовослужбовців Збройних Сил України, четверо – представники Міністерства внутрішніх справ та двоє прикордонників. Нагороди знайшли своїх героїв лише зараз у зв'язку зі складністю опізнання тіл загиблих. Більша частина нагороджених – це воїни, які загинули під час розстрілу терористами та окупантами українських підрозділів під Іловайськом, а також ті герої, які захищали Донецький аеропорт, Піски та Спартак, Майорське, Побєду та інші.

Україна залишається надійним партнером міжнародних безпекових організацій

Навіть за умов фактичного ведення неоголошеної війни, Україна залишається надійним партнером міжнародних безпекових організацій та інституцій ООН, НАТО, ОБСЄ та інших, контрибутором національного персоналу для багатонаціональних штабів та національних контингентів.

Підготовка національного персоналу ЗС України до участі в операціях з підтримання миру і безпеки, керівного складу національних контингентів, а також кандидатів на посади у національних контингентах, для яких передбачається робота у складі багатонаціональних штабів, проходить у навчально-науковому центрі міжнародної миротворчої діяльності (ННЦММД) НУОУ ім. Івана Черняховського, який очолює полковник Микола Бєлов.

Спільно з вітчизняними викладачами у навчанні слухачів традиційно беруть участь представники іноземних держав, а також представники Об'єднаного Командування ЗС НАТО.

Днями в Центрі було завершено курс офіцерів штабу та офіцерів зв'язку ООН, на якому, спільно з вітчизняними викладачами, українських офіцерів навчали інструктори Миротворчого центру ЗС Королівства Швеція SWEDINT майори Йохан Міденбай та Арне Боман.

Слухачі опановували військову англійську термінологію, принципи та правові аспекти проведення міжнародних операцій з підтримання миру і безпеки (МО ПМБ), вчилися плануванню операцій у багатонаціональному штабі. Офіцерів ознайомили зі структурою штабу місії ООН, процесом прийняття рішень, елементами цивільно-військового співробітництва. Отримані знання та навички з роботи багатонаціонального штабу під час проведення МО ПМБ під егідою ООН слухачі відшліфовували у ході практичної підготовки на теренах Міжнародного центру миротворчості та безпеки Національної академії Сухопутних військ, де, зокрема, зустріли й своїх американських колег.

А родзинкою цьогорічного навчання стало відвідання курсу командувачем Сухопутних військ ЗС Королівства Швеція генерал-майором Андерсом Бреннстромом. Високоповажний гість зустрівся з викладачами, слухачами, командуванням університету, ознайомився з роботою шведських інструкторів в Україні та відмітив відповідність підготовки, що надається, провідним міжнародним стандартам. Також, за словами іноземного гостя, він був приємно вражений мовною підготовкою українських офіцерів. У свою чергу, слухачі подякували генерал-майору Андерсу Бреннстрому за інструкторів з центру SWEDINT та можливість отримувати міжнародну підготовку в Україні.

Загалом, за словами начальника кафедри підготовки миротворчого персоналу полковника Олександра Оліфірова, у 2015 році було проведено десяток різноманітних курсів, у ході яких підготовлено близько 80 офіцерів.

– До персоналу висуваються досить високі вимоги. Слухачі проходять конкурсний відбір за рівнем знання англійської мови, вітається бойовий досвід. Для міжнародних спостерігачів також обов'язковою є водійська підготовка. Відповідно до нових керівних документів лише одного сертифіката про закінчення курсу для постановки в резерв буде недостатньо: на майбутніх військових спостерігачів чекатиме вища атестаційна комісія та екзамен з фізичної підготовки, – повідомив полковник Оліфіров.

Підготовка у ННЦММД здійснюється лише іноземними мовами – англійською та відповідно до керівних документів ООН, НАТО, ОБСЄ та ЄС. А підготовку національного персоналу на курсах офіцерів багатонаціональних штабів для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки та антитерористичних операціях, логістики у МО ПМБ, військового спостерігача ООН, офіцерів штабу та офіцерів зв'язку ООН та цивільно-військового співробітництва навіть включено до Індивідуальної програми партнерства Україна – НАТО.

Оперативні чергові враховують досвід АТО

З 23 по 24 листопада в Повітряному командуванні "Захід" проведено першу чергу зборів з оперативними черговими пунктів управління військових частин. Метою заходу стало вдосконалення спроможностей особового складу, задіяного до виконання функціональних обов'язків в складі бойових обслуг пунктів управління, які виконують завдання з бойового чергування щодо протиповітряної оборони важливих державних об'єктів, угруповань військ (сил).

В перший день зборів в ролі керівників теоретичних занять себе випробували посадові особи управління повітряного командування та старші оперативні чергові центру управління та оповіщення.

На другий день у повному обсязі була відпрацьована практична частина занять – проведено комплекс тренувань навчально-бойових обслуг з виконанням прямих посадових обов'язків за навчально-бойовими завданнями з відпрацюванням ввідних.

Як зазначив керівник зборів начальник штабу – перший заступник командира повітряного командування генерал-майор Олег Струцінський, основним завданням було визначено доведення досвіду антитерористичної операції та сучасних вимог щодо виконання завдань протиповітряної оборони, особливо за умов дій літальних апаратів на малих та гранично малих висотах. Він зауважив, що подібний захід для залучених офіцерів набуває особливої актуальності, адже під час проведення зборів посадовим особам надається можливість безпосереднього обміну досвідом, вдосконалення набутих навичок виконання завдань бойового чергування.

Ірина Баранова.
м.Львів.

Шановні друзі!

21 листопада 2015 року внаслідок важкої хвороби на 51-му році пішов з життя колишній начальник Служби забезпечення спеціального спорядження і спеціальними рятувальними засобами управління авіаційно-технічного забезпечення логістики Командування Повітряних Сил ЗС України полковник запасу Байдюк Юрій Мирославович.

Народився він 29 листопада 1963 року на Франківщині. Після закінчення школи у 1981 році вступив до Горьківського вищого військового училища тилу, яке успішно закінчив у 1985 році. Проходив службу на різних тилових посадах у різних регіонах колишнього СРСР. А з 1993 року розпочав службу вже у штабі ВПС на посаді старшого офіцера одного з відділів тилу.

У листопаді 2006 року звільнився в запас. Мав дружину та сина.

За час проходження служби і після її закінчення Юрій Мирославович зробив великий внесок у розбудову Повітряних Сил ЗС України щодо організації забезпечення Повітряних Сил льотно-технічним обмундируванням і засобами захисту льотчика.

22 листопада 2015 року в гарнізонному Будинку офіцерів у Вінниці відбулася громадянська панахида за померлим. Провести Юрія Байдюка в останню путь прийшли рідні, близькі, знайомі та співслужбовці офіцера.

Цього ж дня Юрія Мирославовича Байдюка було поховано на вінницькому кладовищі.

Офіцери Командування Повітряних Сил, члени військової ради висловлюють співчуття родині Юрія Байдюка, який передчасно пішов з життя.

Петро Порошенко: **“Крим – це територія України, і ми будемо захищати права українців в окупованому Криму”**

Президент Петро Порошенко під час зустрічі з міністрами закордонних справ Бельгії Дідьє Рейндерсом, Люксембургу – Жаном Ассельборном та Нідерландів – Бертом Кундерсом підкреслив, що Україна буде захищати права українців в окупованому Росією Криму, і висловив сподівання на підтримку в цьому питанні міжнародних партнерів.

Глава держави подякував за тверду позицію ЄС щодо невизнання анексії Росією українського Криму та збереження санкцій у зв’язку із ситуацією на півострові. “Ситуація в Криму нас дуже турбує, оскільки сотні тисяч українців, в тому числі кримськотатарського походження, сьогодні зазнають брутального тиску з боку російської влади”, – зазначив Президент.

Глава держави наголосив на необхідності допомоги та координації з міжнародними партнерами в питанні звільнення заарештованих активістів, відновлення мовлення кримськотатарських засобів масової інформації та зняття заборони для лідерів кримських татар на в’їзд до Криму.

“Нас не влаштовує сьогоднішній статус-кво, коли окупаційна влада нехтує базовими правами кримськотатарського народу. Наслідком цієї безвідповідальної поведінки ми бачимо суттєве загострення між громадськими активістами та окупаційною владою Криму”, – зауважив Президент України.

За словами Петра Порошенка, саме через таку ситуацію на півострові 4 листопада він направив до Кабінету Міністрів листа, в якому запропонував невідкладно утворити робочу групу для всебічного аналізу питання щодо припинення вантажного транспортного сполучення та товарообігу з Кримом і підготувати проект відповідного рішення, а також ухвалити рішення про забезпечення тимчасового припинення вантажного автомобільного й залізничного сполучення. Президент також висловив впевненість, що питання енергопостачання має вирішуватись робочою групою в комплексі з вищевказаними завданнями.

“Крим – це територія України. Ми будемо захищати законні інтереси кримськотатарського народу і всіх українців, які проживають на окупованій території. І сподіваємось, що наші міжнародні партнери і надалі будуть дотримуватись політики невизнання окупації Російською Федерацією Криму”, – наголосив Президент.

Підписано Закон України про одноразову грошову допомогу пораненим у ході АТО

Президент України підписав Закон № 735-VIII “Про внесення змін до Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” щодо виплати одноразової грошової допомоги волонтерам, добровольцям, які захищають незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, та членам сімей загиблих”, прийнятий Верховною Радою України 3 листопада 2015 року.

Закон передбачає надання безпосереднім учасникам АТО із числа добровольців, волонтерів та інших осіб, які стали інвалідами внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одноразової грошової допомоги у розмірах, визначених підпунктом “б” пункту 1 статті 16-2 Закону України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”, а саме: 250-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб, у разі встановлення інвалідності I групи; 200-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб, у разі встановлення інвалідності II групи; 150-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб, у разі встановлення інвалідності III групи.

У разі смерті зазначених вище осіб члени їх сімей, за Законом, мають отримати одноразову грошову допомогу у розмірі 500-кратного прожиткового мінімуму.

Відповідно до Прикінцевих положень Закону, зазначені вище положення поширюються на осіб, які визнані інвалідами, членів сімей осіб, які загинули (померли) до набрання чинності цього Закону.

Закон набирає чинності через місяць з дня його опублікування.

У разі порушення нашого повітряного простору, українські військові діятимуть аналогічно турецьким

Сили турецьких ВПС та ППО діяли професійно і так, як повинні діяти відповідні підрозділи будь-якої цивілізованої країни, коли її суверенний простір порушують військові літаки іншої держави. Про це сказав Секретар РНБО Олександр Турчинов.

– Перш ніж відкрити вогонь, турецька сторона неодноразово попереджала Росію щодо неприпустимості порушення її повітряного простору російськими військовими літаками. Перед ураженням було зроблено ще декілька попереджень, і тільки після того було атаковано російський літак, – сказав він, додавши, що турецькі військові виконали обов’язок щодо захисту повітряного простору своєї держави та безпеки своїх громадян.

На переконання Олександра Турчинова, у разі порушення нашого повітряного простору військовими літаками, українські військові повинні діяти аналогічно, захищаючи нашу країну від агресії з повітря.

Відтепер українське небо для російських авіакомпаній закрите

Уряд України приймає рішення заборонити всі транзитні прольоти всіх російських авіакомпаній через авіаційний простір України. Про це заявив Прем’єр-міністр України Арсеній Яценюк на засіданні Уряду в середу, 25 листопада.

Глава Уряду нагадав, що раніше Україна прийняла рішення про заборону російським авіакомпаніям на здійснення польотів до України: “Ми очікували, що російська сторона після відповідного рішення і після проведених консультацій скасує свої заборонювальні акти, в тому числі скасує заборону на авіаційні перевезення українськими авіакомпаніями та транзитні прольоти українським авіакомпаніям територією Росії”.

Україною були вжиті всі заходи для того, щоби провести ці консультації, щоби змусити Росію прийняти відповідне рішення. Росія, як завжди, не погодилася на законні умови української сторони.

У зв’язку з цим, як підкреслив Арсеній Яценюк, Уряд України приймає рішення щодо введення заборони на всі транзитні прольоти для всіх російських авіакомпаній через авіаційний простір України.

Заборона перельотів для військових літаків, а також літаків, які здійснюють військові транзитні перевезення, вже була здійснена, нагадав він.

“Зараз ця заборона стосується всієї цивільної авіації Російської Федерації і всіх авіакомпаній Російської Федерації, – наголосив Арсеній Яценюк.

Прем’єр-міністр України звернувся до Міністерства інфраструктури України вжити заходів, відповідно до норм міжнародного права, щодо повідомлення російської сторони про закриття авіаційного простору для всіх російських авіакомпаній, без винятку, і зупинення всіх транзитних перевезень російськими авіакомпаніями.

Рішення про таку заборону, як підкреслив Глава Уряду, приймається, в тому числі, внаслідок суттєвого загострення військової і зовнішньополітичної ситуації: “Росія може використати український авіаційний простір для здійснення провокацій. І тому це питання як національної безпеки країни, так і відповіді Російській Федерації на її агресивні дії”.

Навчальні стрільби вертолітників

Військовослужбовці 18-го окремого вертолітного загону Місії ООН зі стабілізації у ДР Конго, де командиром льотчик-снайпер полковник Володимир Колотило, провели навчальні стрільби зі штатної стрілецької зброї.

Протягом двох днів на стрільбищі “Саке” офіцери та військовослужбовці контрактної служби українського національного контингенту виконували вправи зі стрільби з кулемета і автомата Калашникова та пістолета Макарова.

Варто наголосити, що виконання стрільб зі стрілецької зброї для військовослужбовців усіх миротворчих контингентів, що виконують завдання Місії ООН у ДР Конго, відбуваються постійно. Для українських військовослужбовців заняття зі стрільби теж проводяться регулярно. Адже особовий склад 18-го окремого вертолітного загону щоденно перебуває зі зброєю: це несення внутрішньої служби, охорона табору, під час виконання польотів, виїзди у місто.

У підсумку проведених дводенних навчальних стрільб, особовий склад 18-го окремого вертолітного загону Місії ООН зі стабілізації у ДР Конго успішно продемонстрував свої навики у виконанні вправ зі стрільби та поводженні зі зброєю і показав хороші результати.

Назар Волошин.
Фото автора.

"Укроборонпром" уклав новий авіаційний контракт з Єгиптом

Державне підприємство "Завод 410 ЦА", що входить до складу Концерну, підписало новий контракт з Військово-повітряними силами Єгипту. Подія відбулась 19 листопада, одразу після передачі фінальної партії модернізованих літаків ВПС Індії.

"Стартує новий етап нашої співпраці – сьогодні ми підписуємо перший, досить потужний контракт з Єгипетською стороною", – заявив директор заводу цивільної авіації Сергій Подреза. За його словами, підприємство адаптує три літаки Ан-74 під вимоги країни-експлуатанта. Домовленість передбачає участь фахівців заводу в супроводі експлуатації та ремонту цих літаків.

Представник єгипетської сторони Карім Бадир, зі свого боку, підкреслив, що це лише початок нової та плідної співпраці між двома країнами.

Раніше заступник голови держконцерну Денис Гурак зазначав, що після перемоги над агресором оборонна промисловість стане локомотивом розвитку української економіки. Тому для "Укроборонпрому" важливо нарощувати коло партнерів за кордоном.

Як повідомлялося раніше, сьогодні "Укроборонпром" поставив Індії фінальну партію військово-транспортних літаків Ан-32RE у рамках виконання крупного контракту, загальна вартість якого складає 400 млн дол. Українські фахівці вдало впорались із поставленими завданнями та надалі супроводжуватимуть експлуатацію цієї техніки.

Нагадаємо, що за результатами ефективної діяльності підприємств ДК "Укроборонпром" Уряд прийняв рішення передати в його управління ДП "Завод 410 ЦА", ДП "Антонов" та Харківське державне авіаційне виробниче підприємство.

ДП "Завод 410 цивільної авіації" надає широкий спектр послуг з ремонту та сервісного обслуговування літаків Ан-24, Ан-26, Ан-30, Ан-32, а також двигунів Д-36.

Крім того, "Завод 410 ЦА" незабаром розпочне модернізацію абсолютно нового для працівників виду техніки – вертольоту Мі-8Т до типу Мі-8МСБ. Сьогодні підприємство отримало відповідний сертифікат разом із дозволом Державної авіаційної служби України на здійснення власних розробок.

– В Україні є чудові можливості ремонтувати та модернізувати вертольоти, і це будуть робити саме тут. Програма модернізації була розроблена з метою імпортозаміщення російських комплектуючих – відтепер Україна власними силами буде оновлювати свій авіапарк", – заявив очільник заводу цивільної авіації Сергій Подреза.

За його словами, саме завдяки успішному виконанню програми імпортозаміщення було ухвалене рішення створити на базі "410-го" заводу окремий спеціальний підрозділ "Укроборонпрому". Його головне завдання – виробництво необхідних комплектуючих та впровадження новітніх розробок для повної незалежності від РФ.

Раніше заступник генерального директора з розвитку Концерну Артур Херувімов заявляв, що "Укроборонпром" розвиває програму імпортозаміщення Ukrainian Shield. Вона передбачає максимальну концентрацію виробництва необхідних компонентів в Україні і залучення іноземних виробників до відкриття заводів у нашій країні.

"Мотор Січ" створює новий вертоліт МСБ-6 "Отаман"

"Мотор Січ" працює над створенням нового вертольота МСБ-6 "Отаман". Про це повідомив заступник генерального конструктора ВАТ "Мотор Січ" Леонід Пирогов в інтерв'ю Defense Express. За його словами, це буде найкращий у світі вертоліт.

– Я вам кажу з повною серйозністю. Це дуже хороший вертоліт, за основу взято В-3, легкий багатоцільовий вертоліт, який проектувався ще за часів Радянського Союзу. Там старі двигуни, редуктор, композитні лопаті і так далі. Але виконаний він дуже розумно, невеликий, добре "збитий", що забезпечить йому дуже високу маневреність. Замінивши двигуни, ми майже подвоюємо потужність вертольота, на одиницю ваги у нього буде найбільш висока питома потужність. Робота йде повним ходом. Оскільки там новий двигун, то і новий редуктор, інша компоновка, трансмісія лопаті, озброєння, кабіна і так далі, – розповів він.

Також він зазначив, що новий вертоліт "Отаман" буде важити приблизно 7 тонн.

– Оскільки ми ставимо новий двигун, то вийде приблизно на 7 тонн. А за вантажопідйомністю він наблизиться до Мі-8, хоча об'єм кабіни значно менший, – додав Леонід Пирогов.

Екскаватори-планувальники UDS-114 на всюдиходах КрАЗ

"АвтоКрАЗ" у партнерстві з Торговим Домом "Будшляхмаш" (м Бровари, Київська обл.) виготовив спецавтомобіль з екскаваторним обладнанням. Спецвиріб складається з повноприводного всюдихідного шасі КрАЗ-6322 (6х6) вантажопідйомністю 20,6 т., та спецнадбудови – екскаватора-планувальника UDS-114 (Словаччина). Шасі виконано у стандартній комплектації, обладнано двоскатним ошинуванням коліс і передпусковим підігрівачем пального "Вебасто".

Екскаватор-планувальник КрАЗ-6322 (UDS-114) – гідравлічна універсальна обробна машина, призначена для виконання всіх видів землерийних робіт при ремонті водопроводів на трасах, нафтопроводів і газопроводів, а також для спеціального планування відкосів вздовж автомобільних трас.

Базу спецтехніки – шасі автомобіля КрАЗ-6322, вибрано замовником не випадково: протягом багатьох років цей всюдихід користується стійким попитом в українських і закордонних машзаводів. Така популярність обумовлена високими тактико-технічними властивостями цього автомобіля і особливою міцністю його конструкції.

Снайперська гвинтівка Мосіна за стандартами НАТО

ДП "Укроборонсервіс" розробило снайперську гвинтівку ВМ МП-УТОС. Це всім відома "гвинтівка Мосіна", над якою попрацювали українські фахівці.

Зброю поліпшили за стандартами НАТО для оснащення підрозділів Нацгвардії та поліції. Про це повідомляє прес-служба підприємства.

"За рахунок застосування глушника істотно зменшений звук пострілу, вона може застосовуватися скритно", – розповів заступник директора державного підприємства "Укроборонсервіс" Денис Шарапов.

У ході роботи над поліпшенням показників "гвинтівки Мосіна" фахівці збільшили дальність стрільби цієї зброї. Тепер віддача при стрільбі практично не відчувається.

Повідомляється, що вся зброя виготовлена за стандартами НАТО і буде використана для оснащення підрозділів Нацгвардії та поліції.

Примітно, що для виготовлення такої зброї немає необхідності проводити закупівлі за кордоном – 100% деталей вироблені в Україні.

Відзвітував житомирський бронетанковий

Житомирський бронетанковий завод – одне з найбільших українських військових підприємств – відзвітував за повні 9 місяців своєї роботи. І за цей термін йому вдалося чимало.

Так, спеціалізуючись на капітальному ремонті та модернізації військової техніки і її складових, ЖБЗ вже поставив в армію 180 одиниць техніки. І це при тому, що торік ця кількість дорівнювала 90 одиницям.

Завдяки своїм потужностям і налагодженому технологічному процесу ЖБЗ не тільки займається відновленням 18 типів бойових машин, від БМП і до БТРД, але й складанням БМ "Парус" для БТР-4 і БМ "Шквал".

Два літаки за ціною одного,

або Як в Дубаї продавали українські АНи

Нещодавно в Об'єднаних Арабських Еміратах завершився світовий авіасалон – Dubai Airshow. Україну на авіашоу представляло ДП "Антонов", яке, поміж інших експонатів, продемонструвало також свою новинку – транспортний літак Ан-178.

Незважаючи на те, що літак презентували тільки на землі (до польотів його не встигли підготувати), до "Антонова" в Дубаї був великий інтерес, адже українські літаки традиційно невибагливі, надійні і значно дешевші за своїх конкурентів.

Про те, чому ДП "Антонов" не привіз твердих замовлень і як вивести підприємство у вищу лігу авіабудівників, розповів учасник української делегації на авіасалоні, заступник Міністра економрозвитку Руслан Корж.

– Як ви можете оцінити масштаб експозиції ДП "Антонов" в Дубаї в порівнянні з конкурентами та іншими учасниками авіашоу?

– Антонов викликав чималий інтерес на шоу з боку потенційних покупців і просто інтересантів. У перші два дні зустрічі буквально нашаровувалися одна на одну – як біля стенда, так і безпосередньо біля літака. І все це відбувалося на тлі того, що до початку виставки програма зустрічей не була остаточно зверстана. Це свідчить про те, що в регіоні об'єктивно присутній справжній, живий, дуже сильний інтерес до продукції "Антонова". І це реальні люди з грошима і з можливостями купувати літаки.

– Те, що літаки "Антонова" достатньо конкурентні, не є секретом. Але коли справа доходить до твердих контрактів, починаються проблеми. За підсумками авіасалону знову немає повідомлень про тверді замовлення. Коли інтерес матеріалізується в контракти?

– Це багато в чому залежить від того, чи зможе "Антонов" в короткостроковій перспективі перебудувати систему роботи. Можу сказати, що в країнах близькосхідного регіону є велика зацікавленість у співпраці з "Антоновим" в контексті передачі технологій і спільної розробки, а також складання літаків. Це пов'язано з тим, що країни регіону зараз активно намагаються знизити залежність власної економіки від нафти і виходять на ринок для купівлі технологій.

Суть такої політики полягає в тезі "технології в обмін на доступ до ринку". Скажімо, Дубай – це центр регіону з населенням 2 млрд людей. І вони себе так позиціонують: "Ми – ворота в цей ринок, для доступу до нього дотримуйтесь нашої промислової стратегії". А це означає створення високотехнологічних виробництв.

Це стосується не тільки Еміратів. Та ж Саудівська Аравія має чітку стратегію з розвитку 29 власних промислових секторів, зокрема й авіабудування. Тут у "Антонова" хороші перспективи. Під час виставки обговорювалося можливе виробництво в Саудівській Аравії не тільки Ан-132, але й інших моделей.

– Наскільки виправдана передача технологій? Адже, по суті, "Антонов" зрощує сильних конкурентів з фактично необмеженим фінансовим ресурсом...

– На яких умовах будується співпраця – потрібно запитати у менеджменту "Антонова". Я говорю про ті умови, які виставляють близькосхідні країни для допуску на ринки. Звичайно, це – предмет переговорів, і свої інтереси необхідно захищати.

Якщо говорити про укладену угоду з виробництва Ан-132, йдеться про володіння інтелектуальними правами і правами на продаж цієї техніки на території Саудівської Аравії в пропорції 50 на 50. Зараз портфель замовлень на цю машину збирається, і потім, якщо це спільне підприємство продемонструє успіх, воно може отримувати в "Антонова" дозвіл на продаж цієї продукції в інші країни регіону.

– Який обсяг ринку ви бачите для Ан-132 на Близькому Сході?

– Я спілкувався з одним із керівників саудівської компанії, яка є інтегратором співпраці з "Антоновим". Ми говорили про можливе застосування літака Ан-132 в різних сферах – починаючи від військової та закінчуючи медичною. У результаті підрахували, що потреба тільки Саудівської Аравії – близько 100 таких літаків.

У регіон входить не одна Саудівська Аравія, тому можна говорити про дуже серйозний потенціал.

У наших літаків є великі переваги в порівнянні з конкурентами. Перше – ціна, яка значно нижча ніж у найближчих суперників. Був випадок, коли один з членів королівської сім'ї, вислухавши економічні розкладки по літаку, здивовано запитав: "Невже я можу купити два літаки за ціною одного?" Так і є.

Тобто на ринках, де потрібно працювати в складних умовах, де потрібна надійність і невибагливість, "Антонов" повинен себе позиціонувати як краща, надійна і недорога альтернатива.

– Як на авіашоу реагували на новинку – Ан-178? Вам відомо, чому літак не брав участь у демонстраційних польотах?

– Багато представників збройних сил країн регіону дуже жваво цікавилися літаком. Ціна-якість у нього достатньо привабливі. Літак тільки почав випробування і, скоріш за все, дозвіл на демонстраційні польоти отримати не вдалося. Звичайно, якби він літав, то привернув би набагато більше уваги замовників.

Але, повторюся, і без цього інтерес був дуже великий. Як мені видається, близькосхідний ринок і Африка сьогодні є найбільш перспективними для "Антонова". І саме в цьому регіоні потрібно проявляти основну активність.

– Назвіть заходи, яких необхідно вжити для поліпшення конкурентоспроможності компанії вже зараз.

– Треба мати розуміння ринку і свого місця на ньому. Нова команда повинна запропонувати стратегію розвитку авіагалузі. Необхідно провести ретельний аналіз існуючих і перспективних програм та сфокусуватися на декількох найбільш перспективних в ринковому плані.

Також необхідно реформувати систему маркетингу. Зараз все робиться, на жаль, за застарілим зразком. Це стосується попереднього опрацювання програми зустрічей, підготовки матеріалів, скутості, так би мовити, "вимуштрованості" персоналу на стенді.

Сервіс. Тут я побачив, що керівництво компанії усвідомлює необхідність прориву в цьому напрямку.

І звичайно ж, управління виробничою програмою, тобто виходом на прогнозний рівень випуску у кілька десятків літаків на рік. Нарешті, це поліпшення корпоративного управління, підготовка і проведення корпоратизації компанії та галузі.

– Одна з основних проблем для "Антонова" – складнощі із залученням ефективного фінансування. Як вирішується ця проблема? Де брати гроші?

– Існує два способи. Один з них – через держоборонзамовлення. Тут "Антонов" може розраховувати на замовлення на літаки для наших Збройних Сил. Але потрібно розуміти, що ці обсяги не будуть великими: кілька літаків.

Головний механізм – створити пропозицію на ринку з умовами фінансування за допомогою приватних і державних лізингових компаній. Таку пропозицію на ринку поки не сформовано. Мінекономрозвитку готове всіляко сприяти відпрацюванню цього питання.

– Що ви маєте на увазі під створенням пропозиції на ринку? Це повинна бути приватна чи державна компанія?

– Найпростіше ініціювати створення державної лізингової компанії. Але я не прихильник створення спеціальної лізингової компанії, куди "закачуватимуться" гроші. Все одно у держави зараз немає таких ресурсів.

Держава повинна в цьому випадку допомагати вирішувати організаційні питання. Що потрібно для успішного продажу літаків у лізинг? Безумовно, необхідно сформулювати комплексну пропозицію, в якій повинні відображатися можливості щодо сервісного обслуговування, постачання запчастин, тренування екіпажів, страховка і т.д.

При цьому для виходу на конкурентний рівень головним чинником є розуміння залишкової вартості літака. Якщо літак новий і у нього немає досвіду експлуатації, тоді немає розуміння, скільки він буде коштувати на ринку через кілька років. Якщо цього немає, тоді інвестор, покупець або той, хто фінансує угоду, буде дисконтувати залишкову вартість істотно вниз. Умовно, він оцінить літак після п'яти років експлуатації в 50% залишкової вартості. Тоді йому треба профінансувати 50% від ціни літака за умовні п'ять років. Якщо літак має досвід і відомий на ринку, його залишкова вартість буде 90%, і тоді в ці п'ять років фінансується тільки 10%.

Тобто "Антонов" або самостійно, або з підтримкою держави фіксує цю залишкову вартість. Прикладом може бути програма BAe-146, де британський уряд виступив партнером в механізмі гарантування залишкової вартості.

Денис Кацило. Ліга.net.

У ВІЙНИ НЕ ЖІНОЧЕ ОБЛИЧЧЯ

Актриса Алла Бовт: “Мало хто вірив, що я зможу

Тендітна та мініатюрна актриса Алла Бовт, відома читачу з таких українських серіалів, як “Міліцейська академія”, “Жіночий лікар”, “За законом”, неочікувано для оточуючих та самої себе пішла на війну ще наприкінці цього літа. Як людина з професією не пов’язаною з армією та військовими, потрапила на передову сектору “М”, читайте в інтерв’ю з цією хороброю та самовідданою дівчиною.

– Що тебе взагалі спонукало поїхати в зону АТО?

– Була внутрішня потреба. Спочатку я була комунікатором між своїми друзями і добровольчим батальйоном “Айдар”. Робила все, що було в моїх силах, допомагала як могла. Потім, звичайно, коли вже нічого було збирати, мені захотілося якось ще зробити свій вклад. Я довго ходила, всіх знайомих терзала тим, щоб потрапити на фронт. Погодься, людині, яка до військової справи і армії не має ніякого відношення, дуже тяжко потрапити у військову структуру. Згодом мені подзвонив друг військовий і сказав, що є пропозиція долучитися до групи ЦВС.

– Що вплинуло на твій вибір професії? Чому саме актриса?

– Я не можу тобі розказати суперлегенду про те, що я з дитинства стояла на стільчику і декламувала вірші. Та ніхто ніде не стояв. Мої батьки сказали: “Алла, ти доросла людина. Будь така ласкава, зроби свій вибір. Але ніхто не буде платити, щоб ти вступила до інституту. Тому намагайся своїми силами”. Зізнаюся чесно, я була абсолютною двієчницею в школі і навчалася вкрай погано. Та найцікавіше те, що я і мій друг Стас сиділи разом на останній парті. І ось як склалося наше життя, що з усього класу саме ми, двоє найхудіших і наймініатюрніших школярів з останньої парти, вже побували на війні: Стас – в Авдіївці, я – в Широкині.

Зваживши все, я зрозуміла, що можу вступити тільки до театрального. При вступі в мене навіть виявився один з найвищих балів. Але це не моя заслуга. Такою мене зробили мої батьки – маленька, худенька, пластична, музикальна. Але до цього я нічого не доклала. Це було в мені з самого початку, так сказати “базовий комплект”. З ним я прийшла, і так вже вийшло, що саме мій базовий комплект виявився найкращої збірки.

– Як склалося твоє подальше життя?

– Я вступила без проблем, я навчалася без проблем і закінчила інститут теж без проблем. Під час навчання мене взяли в спектакль “Негода” в Харківський академічний драматичний театр імені Шевченка. Після інституту працювала в театрі “Post Scriptum”. Це був плідний час. Такого більше не буде ніколи. Ми дорослішаємо, в нас з’являються інші пріоритети. Це ті моменти, коли ти несешся як комета і згоряєш в шарах атмосфери. Були на це і час, і сили.

Потім вся неприборкана енергія вилилася в свій, альтернативний театр. Нас було четверо. Всі однокурсники. У Харківському будинку актора ми заснували свій маленький театр і назвали його іменем Ванди Адольфівни. Ванда Адольфівна – мати Леся Курбаса. Ми подумали, чому всі називають театри іменем Шевченка, Пушкіна, Курбаса? А як же мама? Мама – це святе. Ми зіграли 9 спектаклів, які не пройшли безслідно у житті харків’ян. Вони були як надзвичайно важлива коротка мить.

– Як чоловік ставиться до твого вибору занять?

– Ми не “грузимо” одне одного з приводу того, що жінка повинна сидіти вдома борщі варити. Ніколи такого не було. Як мене виховали, так і я намагаюся побудувати свою родину. Родину, яка грунтується на коханні, довірі та демократії. Ми даємо одне одному свободу. Він підтримує мене у всіх моїх починаннях. Хочеш малювати – малюй, хочеш займатися ювелірними виробами – роби. Він перший, кому подобаються всі мої роботи. Я відповідаю йому взаємністю. Він спортсмен. Хочеш – займайся, реалізовуйся. Мені здається, що людина не може бути щасливою, якщо вона не реалізується внутрішньо як людина, як особистість. В кожній людині щось закладено, якщо вона не реалізується, – вона буде нещасною. Не буде гармонії життя. На таких умовах ми й будуємо своє спільне життя. У нас такий момент довіри! Більше того, вона обгрунтована з обох сторін. Він довіряє мені в повазі до мене інших людей.

– Які зйомки в кіно тобі найбільше сподобалися?

– Напевно, я ще не зіграла ту роль, в яку б закохалася. Це, скоріше за все, просто робота. Якось так складається, що моя свобода мені надто важлива. В моєму житті завжди складаються такі обставини, що в будь-який момент я можу встати і піти. Я нікому нічого не винна. Тому я думаю, чи варто іти на військову службу за контрактом. Для мене це незвичний і відповідальний крок. Але не можна про щось судити, не спробувавши цього.

– Починаючи з Євромайдану, як змінилося твоє життя?

– Якщо чесно, коли люди вийшли за Євросоюз, мене це не надто цікавило. Я була далека від того. Потім я в справах зателефонувала своєму товаришу в Київ. А він мені кричить в трубку: “Що ти таке в мене запитуєш? Ти що, не знаєш, що трапилося вночі?” “Ні”. “Вночі побили студентів!”. Це було для мене першим поштовхом. Можна ходити і не помічати нічого навколо, а можна ходити і помічати тільки те, що тобі цікаво. Так я почала шукати новини з Майдану у стрічці новин “Facebook”, на новинних сайтах. Це розросталося все більше. Почала обговорювати з друзями.

– Скільки разів була на Майдані?

– Тричі. Перший раз співпав з концертом Мар’яни Садовської, білет на який мені подарував чоловік. Я їздила в Київ, і якраз тоді був розпал подій на Майдані. Унікальне місце. Територія радості та взаєморозуміння. Я не була учасником Майдану. Я там ходила, але в мене не було ніякої посади, ніяку конкретну роботу не виконувала. Гуляла, пила чай, спілкувалася з людьми, висловлювала свою думку, вислуховувала думки інших. Потім повернулася в Харків, слідкувала за всіма новинами, навідувалася на місцевий Майдан. Кожного дня, навіть у лютий мороз, люди збиралися біля пам’ятника Шевченку. Активіст Володимир Чистилін збирав людей, вони привозили з собою генератор, щоб хоч ненадовго зігрітися. Їх було небагато, але, тим не менше, ця жилка пульсувала.

– А коли вдруге тобі припала поїздка на київський Майдан?

– Коли вже все розкрутилося, почалися протистояння на Грушевського, були перші загиблі. Я читала новини і плакала, не спала вночі, дивилася “Еспресо TV”. І от я подумала, що якщо туди не поїду, то воно мене з’їсть зсередини, вигорю так, як в пічці все згорає дотла. Так завжди буває – хто шукає, той завжди знайде. Я знайомлюся з дівчиною Сашою, а вона розповідає, що вночі їде до Києва і в неї викуплено купе, аби везти необхідні речі на Майдан. Запропонувала поїхати з нею. Я відразу ж погодилася. Чоловік був здивований, але через кілька днів і сам підтягнувся за мною.

– Які були враження від побаченого?

– Це був водночас і захопливий, і трагічний період. Мої білі теплі чобітки були чорні від цієї сажі з покришок. Їх нереально було відмити. Ми приходили з Майдану додому, а по нашому вигляду можна було подумати, що нас смажили на вогнищі. Це не було геройством жити на Майдані і потім всім розповідати: “А я там спав”. Ні. В нас було де жити, і ми цим скористалися. А кожного ранку знову їхали туди на весь день. З нами була моя подруга Ольга. Театрознавець. Ми разом прийшли на Майдан. Підійшли до першої палатки і запитали, чим ми можемо їм допомогти. Там стояли бабці. Сказали, що є по мішку цибулі-моркви, і їх треба перечистити. А на вулиці –15 морозу! Нічого, ми з цим справилися і пішли далі. До цього я не бачила стільки людей на Майдані. Тоді був присутній справжній бойовий дух. Якщо перший раз було просто позитивно, то тут люди вже були налаштовані більш серйозно.

На превеликий жаль, я ніколи не веду щоденники і не занотовую те, що пережила. Я запам’ятовую саме відчуття. Не як історичну хроніку, а як хроніку моїх особистих відчуттів. В мене навіть є певний спектр, в який я, як парфумер запахи, можу розкласти свої спогади. Виходить певна комбінація. От тоді була комбінація дуже радикальна, і настільки захоплива! Коли всі на одній хвилі, виходить певний енергетичний клубок. В такі моменти люди готові віддати своє життя.

– Які акції проводила в Харкові?

–У мене є товариш і однокласник Роман. З ним ми започаткували таку акцію: походили по місцевому Майдану, порозпитували людей про їхнє ставлення до децентралізації влади. Що це для харків’ян? Рома записав відповіді на відеокамеру. Виклали в інтернеті. В результаті людям сподобалося.

Але я людина незавершеної дії. В мене багато ідей, вони чудові, але я їх ніколи не доводжу до кінця. Тоді ще була одна – створити “Творчу сотню Харкова”. Відібрати 100 харків’ян, які беруть активну участь у житті міста, і запитати, що для них значить Харків. Вони писали, ми їх фотографували. Виклали в інтернеті. Потім з цього всього у Роми вийшов класний проект. Він навіть зробив свій канал “Накипіло”.

– На який період припала твоя третя поїздка на Майдан?

– Тоді, коли від нього залишилося дуже мало. Вже почалася війна, всі хлопчаки-добровольці поїхали воювати, а на Майдані залишилися обвішані шевронами алкоголіки. Мені було боляче на те дивитися! Хотілося кричати: “Заберіть все це, це ганьбить все те хороше, що було зроблено до цього!”. Там залишилися одні нечистоти. Люди, які до Майдану і політики не мають ніякого стосунку. По підворіттях ходять невідомі чуваки, з палатки вилазить якась “кікімора”, і ти розумієш – вона тут не тільки варить чай…Я хотіла скоріше прийти додому і помити руки. Мені настільки було гидко, словами не передати. Ось так я стала частиною трьох проявів Євромайдану: як він зародився, був світлим, позитивним; як йому було боляче, коли там був справжній вольовий і кривавий порив; коли там залишилося попелище і шуліки докльовували рештки.

– Як склалося життя після Революції Гідності?

– Інколи буває так, коли в твоєму житті починаються погані події, і ти думаєш: “Вони коли-небудь скінчаться чи ні?” і благаєш: “Зупиніться. Я витримаю все те, що мені вже випало, тільки нові випробування не додавайтеся!”. А тут навпаки. Одне до одного. Після смерті батька я вже не поверталася до Києва. Відколи переїхала до Харкова навіть ніде не знімалася. Тоді в мене з’явилася внутрішня необхідність малювати. Є те, що визріває, і тобі все одно потрібно це родити. Мені в житті зустрілася неймовірна людина – мій наставник і вчитель з малювання. Старий скульптор Петро Павлович Юрченко. Майже три роки я ходжу в його школу і малюю. Я знайшла себе в цьому.

– Коли вперше зіштовхнулася з війною?

– Якось взимку моя подруга Валя вийшла в магазин. А на перехресті біля будинку стоять три чуда в бронежилетах з автоматами, щось чекають. Вона підійшла і запитала: “Ви їсти хочете?”, запросила додому, щоб хлопці хоч чаю попили. Накормила їх, познайомила зі мною. Так і почалася наша дружба з хлопцями з “Айдару”. Там є чубатий козак “Гора”, молодий авантюрист “Авіатор” і волонтер Олег. Допомагали “Айдару” чим могли, проводили різноманітні акції. Так, якось наліпили хлопцям цілу гору пельменів. Пізніше варили борщ. Вийшло два бідони по літрів 20 кожен. Все це Олег самотужки доставляв хлопцям на передову.

– Їздила разом з ним?

– Одного разу він взяв мене з собою в Лисичанськ. З нами поїхав фотограф Міхо.

змінити богемне життя у Харкові на прифронтове Широкине”

В мене була чергова ідея – зробити виставку. І от він фотографував бійців, робив їхні портрети – ці обвітрені обличчя в зморшках, неброті, бородаті, сонні, пом’яті, втомлені, але щирі. Найбільше мені запам’ятався момент, коли ми тільки приїхали. Ми виїжджали з дому вночі, щоб на ранок бути в хлопців. Заходимо в приміщення, а бійці якраз там – повністю укомплектовані й готові до виїзду (якраз були події в Дебальцеві). Вони очікують, коли по них приїде машина. І ось це очікування висить в повітрі. Як велика група чоловіків їде туди, звідки – вони самі це розуміють – можуть не повернутися. І до того ж, накручують себе на те, що “ти їдеш і тобі потрібно вбивати, ти їдеш, і можуть вбити тебе”. І ніхто не хоче фотографуватися. За весь цей час, що я тут, я зрозуміла, що всі вони дуже забобонні. І от сидиш і відчуваєш, як простір дзвенить, ти відчуваєш це якимось іншим чуттям і хочеш провалитися на місці, зникнути звідти, перетворитися в дим, в ніщо, тільки б цього не відчувати. Це був настільки напружений момент. Я до цих пір пам’ятаю їхні обличчя.

– Коли ти зрозуміла, що можеш зробити щось корисне для фронту?

– Напевно, саме тоді, в Лисичанську, впало те зернятко зацікавлення військовою справою, і до певного моменту воно лежало в мені. Залишалося тільки капнути на нього водички, щоб подув вітерець, і воно почало проростати. У мене ніколи не було бажання вбивати, я ніколи не хотіла бути снайпером чи диверсантом. Крім цього, існує багато речей, які ти можеш робити на благо. Творчість – це завжди творіння. Я весь час шукала свою нішу і ніяк не могла її знайти.

Мені зателефонував однокласник і запропонував поїхати в зону АТО з мирною місією. Дав координати мого майбутнього командира. Я подзвонила, і приємний голос щирою українською мовою сказав, що це робота в Збройних Силах України. “Ми далі розмовляємо?”. Цю фразу я запам’ятала назавжди. І я погодилася. Він швидко почав мені все розповідати. Я його слухала і не вірила, що це відбувається зі мною. Про те, що їду в зону АТО, сказала небагатьом друзям. Тільки тим, хто дійсно міг зрозуміти. Форму, взуття, гроші – всім допомогли вони. І от – тепер я тут. І в мене виникла ще одна божевільна ідея – піти на контракт у Збройні Сили (посміхається).

– З якою місією ти їхала на війну?

– Коли я їхала, то навіть не здогадувалася, що тут мене чекає. Спираючись на життєвий досвід, була психологом. Хоча в мене й нема освіти психолога, але моя емоційність, відкритість, уміння спілкуватися та входити в довіру – це все знадобилося мені у тій роботі, яку я тут проводила. З одного боку – з цивільними, адже стала кращою подругою для бабусь, з іншої – працюючи в групі з бійцями. Я генерую енергію і, грубо кажучи, “даю себе їсти”. Абсолютно свідомо.

Жінки завжди віддають. Кажуть: “Чоловік живиться від жінки, а жінка від природи”. Я прокидаюся о 5-й ранку, виходжу надвір. Бачу туман і море, яке зливається з туманом, ці ранкові звуки, тишу, це жовте перекотиполе – я це бачу, слухаю, нюхаю, і мені від цього просто добре. А оточуючі беруть від мене вже трансформовану енергію. Я для них як перехідник між природою і людьми.

– Скільки часу ти призвичаювалася до чоловічого колективу? Коли ти стала для них своєю?

– Дуже мало. В чому мій великий плюс – це те, що в будь-якій ситуації мені дуже легко адаптуватися. Переслідуючи якісь свої цілі, я можу пристосуватися до дуже багатьох незручностей. Єдине, чого не можу стерпіти, – це приниження моєї гідності. В хлопців було особливе ставлення до мене, але я його не потребувала. Вони мене відразу запитали, де я буду жити. Я відповіла, що з ними разом, в одному приміщенні. А зараз дивуються: “Як це ти поїдеш? А хто буде співати ранками?” Я ж завжди коли встаю, йду ставити чайник і обов’язково мугикаю якусь пісеньку. Для них це дзвіночок прокидатися.

Виходить якось так, що все, що я робила до цього, лягає шарами і тільки допомагає мені в тому, що я роблю потім. І моя акторська професія, і моє художнє сприйняття речей. Коли, наприклад, всі дивляться на зруйноване Широкине і бачать руїни, я дивлюся на нього і бачу, як серед цієї розрухи сонячний промінчик повзе по листочку вцілілого деревця. Командир завжди дивувався, як я з такого ракурсу дивлюся на ці всі речі.

– Наскільки ці 2 роки тебе змінили?

– У мені всередині нічого не змінилося. Я продовжую слідувати своїм моральним устоям. І навіть будучи тут з хлопцями по 24 години на добу протягом 2 місяців, я не змінилася. Я читала їм вечорами Анну Ахматову, ставила їм Моцарта, дивилася з ними фільми Інгмара Бергмана.

Я продовжую вважати, що милосердя врятує світ. І що найжахливіше – це принизити людську гідність. Переконана, що ворогу потрібно завжди дати шанс померти героєм. І ніщо мене не переконає в іншому. Акторське життя прекрасне, але воно не робить загального блага, а мені хотілося стати частинкою того, що може комусь допомогти, зробити щось конкретно для когось. Я можу і далі зніматися в серіалі, але я відчуваю якесь глибоке почуття задоволення від того, що іду по болотяній дорозі до якоїсь одинокої бабці зі зруйнованим будинком і даю їй пакет з продуктами. Мені здається, воно того варте (змахує сльозинку).

Також і в друзях майже нічого не змінилося. Вони як були моїми старими, вірними, перевіреними друзями, такими і залишилися. Те, що ми будемо з ними йти по життю пліч-о-пліч, я ні капельки не сумнівалася. А є й мізерний процент, що відсіявся. Серед них люди, про яких я дуже жалкую і яких я щиро любила.

– Яка подія могла б тебе змінити?

– Не можу однозначно відповісти, допоки ця подія не трапилася. Зараз я читаю книгу Світлани Алексієвич “У війни не жіноче обличчя” про жінок у Другій світовій війні. Я читаю про всі ті жахіття і думаю, що саме такі події змінювали свідомість людей. А от зараз, на щастя, не відбулися події, які б мене змінили. Скільки раз мене командир підрозділу запитував про те, чи все гаразд. “Я взяв тебе на свій страх і ризик, ти мій пілотний

проект, у мене в команді ніколи не було жінки, і я не впевнений, чи буде надалі. Ти мій самий красивий підлеглий за все моє життя” (посміхається). Йому не вірилося, що, покинувши життя з мольбертами, з богемними посиденьками за чаєм з друзями, я можу спокійно сидіти під Широкиним і їсти якусь кашу, ходити в спільний туалет з хлопцями, митися з 5-літрової баклажки, і при цьому нічого не змінюється.

– Як думаєш, як надовго нам вистачить сил протистояти ворогу?

– Я думаю, що ще дуже ненадовго. Те, що я бачу повсякдень, вганяє мене в таке глибоке розчарування, що не вкладається в голові – як це все робиться і через яке місце. Приміром, ти приїжджаєш на позиції, а тобі говорять, що у них нема ПТУРа. Перша лінія оборони, а у людей нема ПТУРа! Жодного. Це як?

Не вистачає будівельних матеріалів, до того ж, у великій кількості. І це зараз, коли йде підготовка до зими і хлопці утеплюють свої позиції.

Виходить, що починаючи з того моменту, як почалася війна і до цих пір, – нічого не змінилося. Є люди, які б’ються як риба об лід і я їм вдячна за це. Вони роблять значно більше ніж я, це навіть не порівняти. І волонтери, і громадські діячі, і медіагрупи, які збирають інформацію.

А порівняти тих, хто сидить в багнюці та небезпеці, і тих, хто в теплі і без зброї за 50 кілометрів від лінії фронту. І зрештою, за документами, вони – однакові учасники бойових дій. Та ж сама ситуація з медалями, які часто отримують не ті, хто їх заслужив, а ті, кому вони більше потрібні. Тим, хто так чинить під прикриттям своїх чарівних зв’язків, повинно бути соромно. А помирають ті люди, які дійсно найкращі.

Всі бачать ці недоліки, і всі мовчать. І ніхто нічого з цим не робить. Чому? Я не знаю, що повинно статися, щоб це змінилося.

– Побачивши багато нового для себе, чи хотіла б ти повернутися до своєї попередньої роботи?

– Знімаючись у кіно, в тебе є можливість прожити кілька життів. Зараз, після того, як я два місяці була тут, знятися у фільмі про війну – це вже не варте уваги. Правда тут, на війні. Ще дуже давно мені хотілося походити у формі, пожити цим життям, а зараз я не горю таким бажанням. Не знаю, що доля мені приготувала, але, судячи з усього, щось таки цікаве!

– Чим би ти хотіла далі займатися?

– Як не крути, все моє життя пов’язане з творчістю. В будь-яких його проявах. Є в мене найзаповітніше бажання, правда, не знаю, коли воно здійсниться. Це як у Паоло Коельо: “Для того, щоб знайти скарб, тобі потрібно обійти весь світ і знайти його у себе під порогом”. Тому, скільки ще подій буде в моєму житті, невідомо. І взагалі, як всесвіт так розпорядився, що актриса потрапила на війну – загадка. Де мені ще доведеться побувати і які випробування пройти – теж загадка. От зараз планую піти на контракт у ЗС України.

– Розкажи про свою родину.

– Мої батьки виховали нас з братом у любові, і тому в мене є колосальна необхідність цієї любові. Ми завжди наслідуємо приклад своїх батьків. Підростаючи, я бачила, як мама любить тата, а тато любить маму. Для мене це залишиться флагманом на все життя. Кожного ранку, поки ми спали, вони вставали, розмовляли пошепки і завжди випивали одну чашку кави на двох. Я не знаю, чому в них була така звичка. Але це настільки їхріднило! Вони з татом – одне ціле. Після його смерті, мама живе з нами. Багато хто говорить, що батьки повинні жити окремо від дітей. Я взагалі не уявляю, як моя мама буде жити одна в квартирі. От вона буде сидіти вдома і старіти на самоті. Що за маячня?

– З якими думками ти повертаєшся додому?

– З кепськими. Мені в житті випала нагода заглянути за ще одну завісу. І я побачила там зовсім не те, що хотіла. Нема нічого гіршого, ніж невиправдані очікування. Це як в старому смердючому нафталіновому театрі знову ж таки виходять 75-річний Ромео і 81-річна Джульєтта в замусолених, з’їдених міллю перуках і грають Шекспіра. Уже так років 50, не змінюючи жодної мізансцени. Так і в нас. Може повинно пройти 5, 10, 15 років для того, аби щось змінилося. Можливо, повинні вирости ті діти, яким ми з тобою привозимо посилки в дитячий садочок і які танцюють українські танці. Може, й так.

– Хотіла б ще повернутися?

– Так. Зі своїм командиром. Буває так, що ти довіряєш людині настільки, що і вона починає довіряти тобі в тих питаннях, в яких ти компетентний. В нас ніколи не виходило полаятися, хоча постійно в чомусь сперечалися. Що таке конфлікт? Тертя тем. У мене одна, в нього – інша. Він побачив, що в силу своєї природи, досвіду і чисто людських речей я можу зробити певні речі, а він може ними грамотно розпорядитися. Мене дуже бісить в армії, як можна так тупо використовувати людський ресурс. Чому айтішник прибирає в туалеті? Для мене це незрозуміло. Це тоді, коли людина на своєму місці може принести колосальну користь.

Жінка все бачить по-іншому. Хтось скаже, що такий то командир був найкращий, бо воював, кидався на амбразуру, пройшов Іловайськ і Дебальцеве, а мені він був кращим, бо був першим моїм командиром (сміється).

Щоб більше пізнати і побачити, я б хотіла повернутися на війну вже в інше місце і в іншій ролі. Хоча не знаю, чи вийде. Але бажання є.

Спілкувалася Ярослава Зоріна. “Крила України”. Фото автора.

Вертолітник, який єдиний вижив у збитому Мі-24: "Забути пережитий рік просто неможливо"

Вертолітник Євген Краснокутський, без сумніву, народився у сорочці. Чоловік був у гелікоптері, який бойовики збили під Слов'янськом. Він єдиний, хто вижив у тій страшній катастрофі. Вижив, та потрапив у полон до терористів, які прострелили йому ноги… Та хоч вертолітнику довелось побувати на краю смерті, він ні на мить не переставав думати про небо. Адже той, у кого колись виросли крила, завжди буде дивитись тільки вверх.

Про той страшний день Євген просить не запитувати. Але сам починає говорити, адже забути пережитий рік просто неможливо. Зараз чоловік знову повернувся на службу після тривалого лікування. Він не міг покинути армію. Євген впевнений, Бог дав йому можливість вижити зовсім не для того, щоб він попрощався з небом.

Збитий український вертоліт Мі-24 оглядають проросійські бойовики

– Літати з дитинства мріяли?

– Цим запитанням ви попали прямо в точку. Дійсно, марив небом із самого малечку. Народився я у Харкові, там же і вивчився на льотчика. Деякий час служив у Коломиї, потім частину розформували, і я перевівся до Бродів, що на Львівщині.

– Думали, що в Україні може початись війна?

– Хіба хтось про це думав? По-моєму, таких подій ніхто не очікував. В деякій мірі ми навіть трохи розслабленими були.

– На схід ви відправились ще у квітні минулого року. Яка була обстановка?

– Частина базувалась у Чугуєві. Звідти наші пілоти літали на патрулювання на Краматорськ і Слов'янськ. Ситуація була спокійнішою, ніж потім. Ми літали, проводили розвідку. Хоча у вертольотах Мі-8, що також проводили розвідку на той час, були помічені пробоїни. В принципі, ми були готові до різних ситуацій. Перед вильотами старший начальник інспектував нас, казав, що ситуація є не простою, що можуть випустити ракету. Але інспектування – це одна річ. Кожного разу ми все одно вірили, що політ буде успішним і завершиться посадкою. Ситуація почала ускладнюватись на початку травня. Я пробув у зоні АТО три тижні, до того часу, поки нас підбили…

– Це був звичайний політ? Передчуттів ні у кого не було?

– Політ був уночі, ми вилітали близько третьої ранку. Жодних передчуттів ні у кого не було. Та, якби вони й були, це не змінило б ситуацію. Ніхто з військових не може сказати: "Давай не будемо летіти". Надійшов наказ, ми зібрались і полетіли. Ми мали супроводжувати колону БТРів, яка йшла на Слов'янськ. Коли летіли над Слов'янськом, були стрілкові обстріли. Коли ми почали повертатись до міста Ізюм, нас збили із переносного зенітно-ракетного комплексу. Одна ракета пролетіла повз, а друга – влучила.

– Коли вертоліт збили, рахунок пішов на секунди. Як вдалось врятуватись?

– Вертоліт почав падати. Все, як у тумані, машину закрутило… Швидкість падіння була дуже високою. Часу на роздуми не було. Я швидко вистрибнув з парашутом. Мені пощастило, що висота була досить значною. Доки я летів, мав час згрупуватись, парашут розкрився. Я приземлився цілим і неушкодженим на околиці Слов'янська.

– Чому вертоліт не покинули ваші побратими?

– Насправді, командир екіпажу встиг залишити машину перед її падінням. Та висота була маленькою, тому вижити він не зміг. Борттехнік, швидше за все, був поранений, тому не зміг стрибнути. Та це є лише здогадками.

– Приземлившись, почали тікати чи чекали на підмогу?

– Я сподівався, що хтось, окрім мене, вижив, тому першим ділом поповз до збитого вертольота. Якби знав, що весь екіпаж загинув, я б одразу кинувся тікати в поле чи кудись ховатись. Я оглянувся по сторонах, нікого не було. Від того місця, звідки по нас стріляли, я був далеко. Поки я шукав побратимів, на гелікоптері почали вибухати боєприпаси. Я почав повзти назад, втратив багато часу. Мене і взяли. Оточили троє людей у формі з автоматами. Почали бити, прострелили ноги…Я навіть не намагався розмовляти з ними. Але прилетів наш вертоліт і почав кружляти.

Головний пропагандистський канал країни-агресора передав інформацію про полон українського вертолітника, який вижив у авіакатастрофі

– Бойовики втекли?

– Так, втекли, я залишився лежати посеред поля. Я бачив той вертоліт, але не міг подати йому жодного сигналу. Я просто лежав у траві і не рухався. Вертоліт покружляв і полетів, а я нічого вдіяти не міг. Розумів, що ситуація у мене плачевна. З простреленими ногами далеко не втечеш.

– Пізніше вас знайшли інші сепаратисти… Також агресивно себе поводили?

– Ці були ще агресивнішими, одягнуті в цивільний одяг. Забрали телефон, документи і повезли у Слов'янськ, у штаб терористів. Сам штаб я не бачив, мене поряд з ним витягли з машини. Кілька людей погрожували, а решта – мовчки дивились. Я втратив багато крові, був практично без свідомості.

– Бойовики надали медичну допомогу?

– Вони подивились і сказали, що треба везти в лікарню та робити операцію. В одній нозі у мене була перебита кістка, в другій – прострелені м'язи. Ходити я зовсім не міг. Я і після операції на ноги встав зовсім не одразу.

– Довго в полоні ви не пробули. Як вдалось втекти, адже телефон у вас забрали?

– Майже на операційному столі випросив у медсестри телефон, аби подзвонити рідним. Зателефонував дружині, сказав, що живий і де саме я є. Жінка зв'язалася з батьками. Ті примчались і викрали мене. Нам дуже пощастило, що нікого в той момент на місці не було. Мене посадили на заднє сидіння автівки, обкололи знеболювальним та обхідними польовими дорогами повезли на українську територію. Можливо, пізніше вони і кинулись мене шукати, та вже було пізно, ми зникли із зони досяжності.

– Невже на жодному з блокпостів вас не зупинили?

– Виїздили на кілька блокпостів, які контролювали сепаратисти, але на них нікого не було. Перед тим усю ніч йшли бої, і наші відтіснили терористів. Так ми добралися до Харкова.

– Погроз після того не було?

– Батькам дзвонили, представлялись нашими військовими командирами. Пізніше ми дізнавались, що це зовсім інші люди, яких ми навіть не знаємо. Потім дзвінки затихли.

– Зараз ви знову повернулись на службу. Лікування було тривалим?

– У Харкові провів майже три місяці, потім був львівський госпіталь та довгий процес реабілітації. В нозі стояв металевий штир, лише кілька місяців тому його витягли. Зараз ходжу навіть без палички, тільки трохи кульгаю, а так нічого. Добре, що усе обійшлось.

– Морально як вдалось пережити трагедію?

– Коли лежав в госпіталі в Харкові, то було дуже важко. Ночами не міг нормально спати, важко було, спав не більше двох годин. Більше двох місяців стан був дуже важкий. Дружина постійно підтримувала, допомагала відволіктись, батьки з друзями відвідували.

Психологи приходили в госпіталь. Розповідав їм про свої пригоди, вони радили, як пережити усе це.

– Не було бажання забути про армію раз і назавжди?

– Не для цього Бог дав мені шанс вижити. Я дуже щасливий з того, що можу стояти на ногах і продовжувати службу. Сподіваюсь, що буду літати, але вже у мирному небі.

P.S. Держава нагородила Євгена Краснокутського орденом Богдана Хмельницького III ступеня. І це саме той випадок, коли назва ордена повністю співпадає з сутністю людини. А це в наш час зустрічається далеко не завжди.

Спілкувалась Анастасія Олехнович. "Крила України".

Десантники провели краснолиманським школярам військово-патріотичну естафету

Військовослужбовці окремої аеромобільної бригади ВДВ ЗС України відвідали на Донбасі Краснолиманську загальноосвітню школу №3. Провели для школярів військово-спортивну естафету, продемонстрували прийоми рукопашного бою, показали зразки сучасної зброї.

– Ми щороку проводимо естафету, приурочену до Дня Збройних Сил України, – каже директор школи Аліна Ярова. – Однак дітям не дуже цікаво дізнаватись про військо і воїнів лише з підручників. Вони хочуть бачити реальну зброю, сучасних солдатів, говорити з ними особисто. Тому ми вперше вирішили запросити десантників і не розчарувались. За кілька годин вони розповіли і показали значно більше, ніж школярі дізнаються протягом всього курсу “Захист Вітчизни”, який читається у старших класах.

“Крилаті піхотинці” показали прийоми знешкодження озброєних бандитів, продемонстрували сучасні автомати і кулемети, якими обороняють країну, покатали школярів на бойовому бронетранспортері. Разом зі старшокласниками провели тренування бойового вишколу.

– Всі школярі слухали з відкритими ротами, ніхто не очікував такого свята, – продовжує Аліна Володимирівна. – Не хотіли відпускати військових, все розпитували за зброю, війну, військо. Тепер просять, щоб ми запрошували військових частіше, ледь не на кожен урок із захисту Вітчизни. Старшокласники були такі вражені, що багато хто сам після школи вирішив проходити службу в еліті Збройних Сил – ВДВ.

Разом із школярами десантники провели змагання. Наприкінці заходу учні розписали прапор України побажаннями для військових, подарували “крилатим піхотинцям” власноруч зроблені сувеніри. У відповідь десантники передали школі сучасні посібники військової справи та християнської етики.

– Ми самі здивовані такою зустріччю, – каже офіцер, який брав участь у естафеті. – Школярі дуже цікавляться життєдіяльністю армії, особливостями служби, але майже нічого не знають про нинішню визвольну війну, ніколи не бачили справжніх десантників.

Прес-служба КВДВ.

Військові капелани у бойових підрозділах – вже звична справа. Так, у окремій аеромобільній бригаді Високомобільних десантних військ протягом місяця ніс службу отець Іван Гунько.

Капелан про десантників: “З ними Бог”

“До отця Івана бійці тягнулися. Вони хотіли з ним порозмовляти. На кожну службу приходило дуже багато людей. Військовослужбовці ходили до нього на сповіді”, – розповів майор Ігор Бороздюк.

– Подзвонили й сказали – треба до нас. Кажу, слава Богу – буду. Мене привезли безпосередньо до табору, де я пробув вже цілий місяць з хлопцями, – поділився враженнями отець Іван. – Щодня на сьому годину йшов на ранкову молитву. У нас там є капличка. По дорозі заходив до хлопців у бліндажі, на пости. Питав, як вони переночували, чи все було спокійно вночі. Були моменти, коли хлопці просили помолитися за їхнє здоров’я… У одного хлопця померла його мати, то він попросив: отче, помоліться за спокій її душі. Ці речі в якійсь мірі нас зближували…

Іноді співпраця військових з представником церкви приводила до незвичайних і символічних результатів. “Отець Іван звернувся. Сказав, що у капличці немає дзвона. Чи можна це питання вирішити?” – згадав майор Ігор Бороздюк. Врешті-решт, дзвін зробили з гільзи 152-міліметрового снаряда. Зараз вона служить у мирних цілях під час служби Божої.

Отець Іван з теплотою згадує турботу десантників про нього: “Отче, а вам не холодно? Отче, а ви не голодні?”. І десантники завжди пригощали священика гарячим чаєм.

“Сильні духом, міцні тілом! Переконався, що з ними не страшно ні у вогонь, ні у воду. Духовна опіка, що їм надавалася, ще більше їх зміцнювала, тому що вони знали – з ними Бог”, – такий висновок про десантників зробив для себе капелан Іван Гунько.

Вже у грудні священик планує повернутися до “крилатих піхотинців” на передову.

Десантникам подарували пересувний стоматологічний кабінет

Військовослужбовцям 95-ї окремої аеромобільної бригади ВДВ ЗС України подарували пересувний стоматологічний кабінет. Волонтери з Благодійного фонду “Санація” облаштували його в кузові військового автомобіля підвищеної прохідності ГАЗ-66.

– Це унікальний стоматологічний кабінет, – пояснює Мирон Угрин, президент Асоціації стоматологів України і керівник фонду “Санація”. – Його обладнання дозволяє виконувати абсолютно всі види стоматологічного лікування – від первинної невідкладної допомоги до складних хірургічних операцій кісткової пластики. До того ж, кабінет рухомий і повністю автономний. Військовослужбовці зможуть отримати сучасні стоматологічні послуги прямо на бойових позиціях.

У стоматологічному кабінеті є крісло з новим обладнанням, автоклав для стерилізації інструментів, ультрафіолетова і фотополімерні лампи, шафи, умивальники, автономне опалення тощо. За добу тут можна надати допомогу щонайменше 20 пацієнтам. Обладнання його на базі ГАЗ-66 обійшлось у 220 тис. грн. Роботи виконували майстри з автопарку Верховної Ради України.

– Сьогодні всі військовослужбовці можуть отримати необхідну допомогу саме там, де проходять службу, – продовжує Мирон Миронович. – 16 подібних пересувних установок забезпечують стоматологічні послуги на 10 полігонах, безпосередньо у зоні АТО працюють 12 таких кабінетів. Зараз ми готуємо 13-й пересувний кабінет на базі чотиривісної “Татри”. Вона поїде у військовий шпиталь №66 у місто Красноармійськ.

Кабінет від волонтерів прийняв особисто директор Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України генерал-майор медичної служби Андрій Верба і головний стоматолог МОУ полковник Михайло Лищишин.

– Кількісно ми перекрили стоматологічні потреби всіх військовослужбовців, – каже Михайло Лищишин. – Зараз посилено працюємо над підвищенням якості послуг. Переконані: воїнів АТО мають лікувати лише найкращі лікарі, за найсучаснішими методиками, використовуючи найновітніші технології. Завдяки злагодженій співпраці з лікарями і волонтерами ми досягнемо цього швидко.

Цього ж дня пересувний стоматологічний шпиталь вирушив у зону АТО, де другий рік поспіль несуть службу житомирські “крилаті піхотинці”.

Прес-служба КВДВ.

Незважаючи ні на що, світло у Гранітному таки буде

Біля селища Гранітне на не підконтрольній Україні території пошкоджені опори високовольтної лінії електропередачі, до відновлення яких не допускаються ні українські фахівці, ні представники самопроголошеної “ДНР”. Про це повідомив начальник групи цивільно-військового співробітництва сектору “М” Олексій Тарасенко.

Саме тому в с. Гранітне уже майже місяць немає світла. Як розповів Олексій Тарасенко, група ЦВС сектору “М” є координатором між усіма військовими та цивільними структурами цього сектору, які намагаються вирішити цю проблему.

Завдяки тісній співпраці між силовиками області, 18 листопада співробітниками аварійно-рятувального загону Головного управління ДСНС України у Донецькій області був доставлений у с.Гранітне електрогенератор потужністю 100 кВт та здійснена подача електроенергії до котельні, яка забезпечує школу теплом і водою. Як повідомив начальник Головного управління ДСНС України у Донецькій області Микола Ільченко, допомога надаватиметься до повного відновлення в селищі ліній електропередачі.

“На жаль, електропостачання нашого села завжди забезпечувалось із Тельманового, але у результаті знищення електропідстанції та підриву однієї із опор ми залишились без світла, а значить, і без води та тепла, – бідкається директор місцевої школи Леся Коссе. – Ми ще минулого року знали, якщо не змінити постачальника електроенергії, то село опиняється у зоні ризику, і ми можемо залишитись без світла у будь-який момент. Ось так і сталось. Попри обіцянки влади зробити це переключення протягом літа, нічого не було зроблено. Але ми вдячні усім, хто намагається вирішити зараз нашу проблему. Завдяки генератору в школі вже тепло, і всі 167 учнів навчатимуться в теплі і матимуть гарячі обі-ди, а то дуже незатишно проводити уроки у холодних класах з одягненими, як капуста, учнями”.

“Ми знаємо, що на території, не підконтрольній Україні, впали дві електроопори, і відновити їх не вдається, тому що вже кілька тижнів так звана “ДНР” не дає “зелений коридор” для обстеження ситуації представниками ОБСЄ, – пояснює голова Волноваської військово-цивільної адміністрації Валерій Лубинець. – Для того, аби забезпечити енергонезалежність Гранітного від окупованої території, необхідно прокласти альтернативну лінію електропостачання із Новогнатівки, найближчого населеного пункту до цього села. Але, на жаль, то не така легка справа, як здається на перший погляд. Потрібно встановити 130 електричних опор висотою по 10 м кожна. Тоді як із окупованої території – лише дві. Кошторис цих робіт складає близько 3 млн гривень. Хочу підкреслити, що завдяки тісній співпраці із групою цивільно-військового співробітництва сектору “М” маємо надію на найскоріше вирішення цієї проблеми”.

22 листопада голова Донецької військово-цивільної адміністрації Павло Жебрівський відвідав мешканців села. Він пообіцяв, що за тиждень, максимум два, світло в їхніх оселях з'явиться. Для цього будуть залучені усі можливі ресурси як цивільні, так і військові.

Наталя Ярмілко.
“Крила України”.
Фото автора.

“Я вірю, що вашому поколінню не доведеться випробовувати себе на міцність таким чином!..”

У Львові відбулася зустріч офіцерів Повітряного командування “Захід”, які повернулись з передової, з учнями середніх та старших класів загальноосвітньої школи міста №62, у стінах якої колись здобував знання сам Богдан Хмельницький.

Зустріч пройшла в дуже теплій атмосфері: військові подякували дітям за надану моральну підтримку, розповіли, як звичайні дитячі малюнки, передані на передову, повертали надію та жагу до життя в найважчі та майже безнадійні моменти. Коли діти на початку зустрічі в один голос заспівали гімн України, всі, як один, приклавши долоні до сердець, стало зрозуміло, що підростає гідне патріотичне покоління. Особливо вразили не зовсім дитячі запитання до наших захисників: як ставилось до військових Збройних Сил України місцеве населення, чи є в нас сили відкинути ворога з нашої землі остаточно тощо.

Хлопчик років 10-11 запитав: “А чи бувало страшно на передовій?”. Йому відповів майор Василь Півуш, який пройшов дві ротації у зведеному загоні Повітряних Сил Збройних Сил України, що прикривав Донецький аеропорт в одні з найскладніших його часів, та сам є батьком чотирьох дітей.

– Якщо вам хтось скаже, що на передовій не страшно, він або хворий, або говорить неправду, – вимовив бойовий офіцер. – Але страх буває різним: є панічний, що перетворює людину на нікчему, а є розумний страх – обережність, дана Богом, яка вчасно захистить тебе. Я вірю, що ми зможемо захистити нашу країну та вашому поколінню не доведеться випробовувати себе на міцність таким чином.

До військових приєднались і волонтери Книжкової сотні. Дівчата розповіли учням, що збирають книжки не тільки для поранених бійців, а й для їхніх ровесників: в бібліотеки шкіл і сиротинців сходу України. Діти пропозицію долучитись до акції сприйняли з великим ентузіазмом.

Ірина Баранова. м.Львів.

Досвід АТО – в систему військових перевезень

У Черкасах, на базі військової частини, де командиром полковник Олександр Тимошенко, пройшло показове заняття щодо організації планування та підготовки автомобільних підрозділів до здійснення перевезень матеріальних засобів.

До заняття, яке проходило під керівництвом першого заступника начальника Тилу Збройних Сил України полковника Лендара Харахаліля, залучався керівний склад тилу видів Збройних Сил України, начальники автотранспортних служб Командування Сухопутних військ, Повітряних Сил, командири автотранспортних військових частин.

За словами полковника Лендара Харахаліля, для проведення такого заняття ця частина обрана не випадково, оскільки її особовий склад має великий досвід виконання завдань з перевезення матеріальних засобів у зону проведення антитерористичної операції.

– За останні півтора року воїни-автомобілісти частини та автотранспортних батальйонів, що були розгорнуті на її базі, перевезли більше 250 тисяч тонн матеріальних засобів. Для виконання завдань з доставки необхідного вантажу на передову фактично щоденно формувалося до 60-ти автомобільних колон, а це – більше 300 одиниць автомобільної техніки, – зазначив перший заступник начальника Тилу ЗС. – Крім того, минулого місяця, в рамках обміну досвідом, на базі військової частини працювали інструктори збройних сил Великобританії. Певні моменти роботи британських військових, наприклад, порядок дій військовослужбовців, автомобіль яких потрапив на мінне поле, ми теж включили до нашого комплексного заняття.

На навчальних місцях, що були розгорнуті у автопарку частини та на автодромі Центру підготовки молодших фахівців Державної прикордонної служби, розглядалися, зокрема, питання щодо порядку планування та здійснення автомобільних перевезень, системи організації перевезення матеріально-технічних засобів, роботи диспетчерського пункту військової частини, підготовки автомобільної колони для здійснення маршу, мінної безпеки, надання першої медичної допомоги. Під час розгляду питання "тактичний конвой", військовослужбовці частини практично відпрацьовували алгоритми дій при нападі на колону, потраплянні колони на мінне поле, під обстріл тощо.

– На кожному навчальному місці ми розглядали напрацьовану в частині систему роботи посадових осіб, починаючи від отримання завдання на здійснення перевезення, розробки основних та запасних маршрутів руху колони, порядку взаємодії для оперативного реагування на різноманітні ситуації, що можуть виникнути в дорозі, – зауважив полковник Лендар Харахаліль. – Водночас на автодромі військовослужбовці частини практично демонстрували свої навики та вміння під час бойового зіткнення з противником. Звичайно, це змодельовані ситуації, але вони взяті з життя. Це те, що траплялося з нашими колонами, нашими автомобілями, коли доставлявся вантаж на передову. До таких ситуацій має бути готовий кожний воїн-автомобіліст, від цього, в першу чергу, залежить його життя, а відтак, і виконання завдання.

Начальник автотранспортного управління Тилу Збройних Сил України полковник Ігор Молот наголосив: "За час виконання завдань з перевезень вантажів у зону антитерористичної операції ми не втратили жодного військовослужбовця".

Варто зазначити, що під час заняття, за взірцеве виконання завдань перший заступник начальника Тилу Збройних Сил України полковник Лендар Харахаліль нагородив низку військовослужбовців частини почесними відзнаками і грамотами.

Сергій Фурдик.

Жінки беруться за зброю

"Вступаю на військову службу і урочисто присягаю Українському народові завжди бути йому вірним і відданим, обороняти Україну, захищати її суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність...", – такі урочисті та відповідальні слова звучали 20 листопада в клубі Старокостянтинівської авіаційної бригади.

В урочистій обстановці, в присутності рідних та близьких склали Військову присягу на вірність Україні сім представниць прекрасної половини людства – жінки-військовослужбовці. У не легкий для нашої країни час, коли другий рік поспіль триває неоголошена, кровопролитна війна на Донбасі, окупована частина території, коли кожний день гинуть патріоти та кращі сини України, коли, на жаль, мають місце випадки ухилень від служби в армії з боку окремих представників сильної статі, ці тендітні красуні за власним бажанням одягнули військовий однострій.

І сьогодні, промовивши слова Військової присяги, вони стали в один ряд зі славними та мужніми воїнами Збройних Сил України, що героїчно протистояли ворогу в Донецькому та Луганському аеропортах, на Савур-Могилі, під Іловайськом, Дебальцевим та Авдіївкою, і в цей час виконують свій почесний обов'язок на сході нашої незалежної України.

Від усього особового складу бригади щиро вітаємо жінок-військовослужбовців зі складанням Військової присяги та бажаємо успіхів у нелегкій службі.

Сергій Жмурко.
Фото Анатолія Ковальчука.

Українські та шведські військові сапери обмінялися досвідом

Представники Центру знешкодження вибухонебезпечних предметів та розмінування Збройних Сил Швеції, в рамках обміну досвідом з питань знешкодження саморобних вибухових пристроїв та боєприпасів, відвідали Центр розмінування Збройних Сил України.

Іноземну військову делегацію очолював майор Джимі Нільсон, Центр розмінування представляв його керівник – тимчасово виконуючий обов'язки начальника Центру підполковник Олег Гаврилюк.

Під час візиту представники шведської делегації ознайомилися із навчально-матеріальною базою Центру, оглянули навчальні класи, відвідали заняття із знешкодження вибухонебезпечних предметів та саморобних вибухових пристроїв та надали високу оцінку системі підготовки спеціалістів з розмінування та інструкторам Центру.

У ході підсумкового брифінгу майор Нільсон описав систему роботи силових структур різних відомств Швеції, принципи їх сумісної співпраці щодо протидії застосуванню вибухових пристроїв, системність збору доказів для подальшого аналізу на всіх рівнях командного апарату та відпрацювання єдиного плану протидії загрозам вибухових пристроїв. Спеціалістам вітчизняного Центру розмінування шведські колеги продемонстрували єдину електронну базу даних вибухонебезпечних предметів промислового виробництва, створену для швидкої ідентифікації боєприпасів підрозділів під час виконання завдань за призначенням. Обговорювалось питання щодо відвідування в 2016 році інструкторами Центру розмінування аналогічного Центру знешкодження вибухонебезпечних предметів та розмінування Збройних Сил Швеції. Мета візиту – обмін досвідом з організації підготовки, вдосконалення навчальної матеріально-технічної бази, обладнання місць проведення теоретичних та практичних занять з вибуховими речовинами, для роботи з вибухонебезпечними предметами та саморобними вибуховими пристроями. Крім того, представники Центру знешкодження вибухонебезпечних предметів та розмінування ЗС Швеції запропонували спеціалістам вітчизняного Центру розмінування, в ролі спостерігачів, взяти участь в міжнародних навчаннях щодо протидії саморобним вибуховим пристроям "Bison Counter 2016", які пройдуть у серпні 2016 року в Швеції. Навчання проходитимуть на різних типах місцевості, в тому числі у прибережних зонах, в умовах різноманітного навколишнього середовища та зі швидкими змінами ситуацій.

– У цих навчання братимуть участь підрозділи країн-учасниць НАТО, відтак, у спеціалістів Центру розмінування Збройних Сил України буде хороша можливість перейняти досвід роботи, зокрема у питаннях підготовки груп розмінування до виконання завдань, організації взаємодії з іншими силовими структурами у виконанні завдань щодо протидії вибуховим пристроям відповідно до вимог міжнародних стандартів STANAG та SOP, – зауважив майор Джимі Нільсон.

Зі свого боку спеціалісти Центру розмінування ініціювали питання приєднання Збройних Сил України до інформаційної системи з розмінування та вибухонебезпечних предметів EOD-IS шляхом підписання угоди між Міністерством оборони України та Міністерством оборони Швеції.

Сергій Фурдик.
Фото автора.

Третій зайвий

У перші дні грудня 28 союзників по НАТО вирішуватимуть, чи потрібно запрошувати Чорногорію приєднатися до Альянсу. Начебто нічого дивного у цьому й немає: Альянс цілеспрямовано реалізовує власну політику розширення, а Чорногорія, як суверенна країна, подала відповідну заявку на вступ до НАТО, дотримавшись при цьому усіх процедур та формальностей.

Однак, як і завжди, у процес втрутилася Росія. Вона не полишає спроб попередити Чорногорію, нерідко вдаючись до дипломатично завуальованого залякування про "можливі наслідки приєднання до Північноатлантичного альянсу". Більше того, Росією були спровоковані акції протесту проти вступу країни в НАТО, що прокотилися країною наприкінці жовтня, на чому неодноразово акцентував увагу глава чорногорського уряду Міло Джуканович.

У НАТО продовжують наполягати на тому, що жодна третя країна не має права втручатися в цей процес. Тут підкреслюють, що Чорногорія – це суверенна незалежна держава, у якої є право приймати доленосні рішення в галузі безпеки. Цих принципів дотримуються всі країни в Європи, у тому числі Росія, підписавши Гельсінський акт.

Зі свого боку, Чорногорський президент Філіп Вуянович вважає, що його країна зможе зберегти традиційно гарні відносини з Росією після вступу в НАТО. За словами чорногорського президента, членство його країни в НАТО не спрямоване ані проти Росії, ані проти традиційно добрих відносин з нею, а є "вибором суверенної Чорногорії".

Нагадаємо, рішення про те, щоб підтримати приєднання до Північноатлантичного альянсу, парламент Чорногорії ухвалив 17 вересня. На думку експертів, після цього питання стосовно вступу країни в НАТО можна вважати практично вирішеним – залишається тільки дочекатися відповідного схвалення з боку глав МЗС країн альянсу на початку грудня.

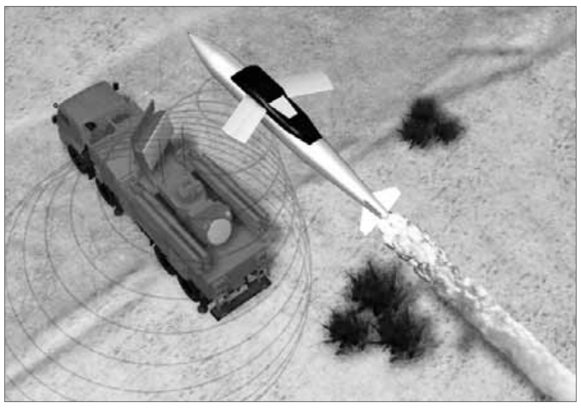
У США тривають випробування нелетальної ракети

У Сполучених Штатах Америки стали на крок ближчими до створення зброї, яка б водночас виводила із ладу електроніку військової техніки та не завдавала масштабних фізичних руйнувань й людських жертв. Саме такою, нелетальною зброєю потенційно може стати спеціальна ракета CHAMP, оснащена потужним компактним мікрохвильовим випромінювачем, здатним спрямованим імпульсом виводити з ладу електроніку конкретної цілі.

Розробником новинки є компанія Boeing, яка й оголосила про перші успіхи в рамках проведення випробування CHAMP. Сама ж розробка почалася ще три роки тому, на що вже витрачено близько 38 млн дол. Перший випробувальний політ у Боїнг провели спільно з науково-дослідною лабораторією ВПС на початку цього року. Найближчим часом має відбутися черговий етап випробування ракети, і американські військові вже передчувають успіх.

Останній же експеримент, в рамках якого досліджувалася можливість націлювання ракети на кілька змодельованих цілей, підтвердив, що вона здатна наводитися на кілька мішеней, віддалених одна від одної. Таким чином, як стверджують розробники, CHAMP продемонструвала, що вона є потенційною альтернативою летальній кінетичній зброї і здатна знищувати техніку противника з мінімальними руйнівними наслідками.

Експерти переконують, що CHAMP – це не просто новий тип боєприпасу, це цілком новий вид озброєння, що приведе до зміни концепції застосування сили. Відсутність побічної шкоди для цивільного населення дозволяє застосовувати CHAMP без особливого ризику і складнощів з отриманням санкцій на обстріл. Мікрохвильова ракета здатна не тільки знищувати системи ППО, позбавляючи противника можливості оборонятися, але і вражати телецентри, вузли зв'язку, транспорт, електростанції та інші об'єкти державної інфраструктури.

ВПС США отримають можливість, без масштабних руйнувань і загибелі мирних жителів, завдати серйозної шкоди і позбавити армію супротивника можливості чинити опір та спиратися на економіку своєї країни.

"Гарпун" завершила "мережеві" випробування

ВМС США завершили льотні випробування ПКР "Гарпун" в рамках перевірки можливості її використання під час проведення операцій із використанням закритих інформаційних мереж. Під час польоту ракета отримувала дані про місцезнаходження цілі від винищувача F/A-18, після чого наводилася за допомогою активної радіолокаційної ГСН для її знищення. Загалом "мережева" програма містила 152 лабораторних тести і 15 льотних випробувань.

Незважаючи на те, що ПКР цього типу створена майже чотири десятиліття тому, "Гарпун" цілком впорався із завданням. У випробуваннях брала участь ракета у варіанті AGM-84N Harpoon Block II+, яка має покращені можливості щодо ураження рухомих морських цілей. На озброєння "мережеву" версію ПКР планують взяти вже у наступному році. Надалі ракету додатково обладнають супутниковою системою навігації GPS, яка ще більше підвищить точність удару.

ПКР "Гарпун" прийнята на озброєння ВМС США у 1977 році. Вона також надходила на озброєння й інших країн світу, куди було поставлено понад сім тисяч ракет цього типу. Авіаційною версією ракети оснащувалися літаки Р-3 Оріон, А-6 Intruder, S-3 Viking, AV-8B Harrier II, F/A-18 Hornet, B-52H і F-16 Fighting Falcon.

178 мільярдів на оборону

23 листопада уряд Великобританії оприлюднив "Стратегію національної безпеки і Стратегічний огляд у сфері оборони і безпеки", якими у подальшому визначатимуться основні напрямки розвитку британських Збройних сил і силових структур на період до 2025 року. Серед найбільш важливих позицій документа – підтвердження планів введення до строю обох авіаносців, наміри на придбання 138 винищувачів п'ятого покоління Lockheed Martin F-35B, подовження терміну експлуатації винищувачів Eurofighter Typhoon до 2040 року, закупівля 20 перспективних ударних БЛА та придбання дев'яти американських базових патрульних P-8A Poseidon.

Щодо сухопутних військ, британці панують до 2025 року сформувати дві ударні бригади швидкого розгортання чисельністю близько 5000 осіб, оснащені трьома сотнями перспективних гусеничних бойових машин, та дві бронетанкові ударні бригади, об'єднані єдиним управлінням. Загальну чисельність сил швидкого розгортання збільшать до 50000 осіб. При цьому чисельність Сухопутних військ Великобританії збережеться на попередньому рівні.

Щодо ВМС, то окрім двох авіаносців британці мають намір звести ще два патрульні кораблі та три судна забезпечення комплексного постачання нового типу та виділення коштів у розмірі £ 31 млрд на будівництво чотирьох нових атомних підводних човнів, які забезпечуватимуть наявність у Британії ядерного щита.

В цілому на придбання та обслуговування різної військової техніки й устаткування в найближчі десять років влада Британії витратить понад £ 178 млрд. Крім того, планується збільшити фінансування антитерористичних підрозділів поліції, а також розширити на 1,9 тис. осіб штат спецслужб. У стратегії також прописано, що в разі атак на країну Лондон спрямує на допомогу поліції 10 тис. військових із резерву.

Усе це – збільшення видатків на оборону та переоснащення війська – через терористичну загрозу, яка нависла над світом. Про це заявив прем'єр-міністр Великобританії Девід Кемерон. При цьому, загроза безпеці країни полягає не лише у діяльності терористичних організацій на кшталт ІДІЛу. У представленій новій Стратегії безпеки Британія допускає можливість агресії РФ щодо країн-членів НАТО, хоч і визнає її малоймовірною. У документі діям Росії присвячений цілий параграф, поміщений в розділі "Повернення погроз з боку держав". "Росія стала більш агресивною, авторитарною і національно орієнтованою, збільшивши свою опозицію до Заходу", – йдеться в стратегії. Варто додати, що раніше Девід Кемерон вже назвав зростаючу агресивність Росії однією з головних загроз, які стоять перед його країною, поставивши Кремль в один ряд з джихадистами, хакерами та епідемією Еболи.

Сторінку підготував Сергій Клименко.

NASA хоче співпрацювати з Державним космічним агентством України

19-20 листопада 2015 року в Україні з офіційним візитом перебувала делегація Національного космічного агентства США (NASA) на чолі із заступником адміністратора NASA з питань пілотованих космічних операцій Вільямом Герстенмаєром.

Представники NASA і ДКАУ обговорили перспективи роботи над спільними програмами в космічній сфері. Зустріч відбулася в рамках офіційного візиту делегації NASA в Україну.

20 листопада делегація NASA у супроводі Голови ДКА Любомира Сабадоша відвідала підприємства космічної галузі ДП "КБ "Південне" ім.М.Янгеля" та ДП "ВО ПМЗ ім.О.Макарова" у Дніпропетровську.

Представники космічного агентства США ознайомилися з виробничим потенціалом та можливостями підприємств щодо створення ракетно-космічної техніки, а також обговорили з українською стороною перспективи спільних космічних проектів.

Повідомляється, що американські фахівці ознайомилися з виробничим потенціалом і можливостями українських підприємств, які займаються виробництвом ракетно-космічної техніки. Крім того, сторони обговорили перспективи спільних космічних проектів.

Представники NASA наголосили, що українські фахівці – професіонали, а їх робота заслуговує поваги. У свою чергу, в ДКАУ повідомили, що міжнародне співробітництво у космічній сфері допоможе використовувати вітчизняний потенціал.

Ще на початку вересня повідомлялося, що Україна й США ведуть переговори про створення космічної ракети без залучення Росії. Тоді українська делегація на чолі з Любомиром Сабадошем відвідала Сполучені Штати, зустрілася з представниками NASA та інших провідних компаній космічної промисловості США. У процесі переговорів домовилися про інтенсифікацію контактів між державами.

"Південмаш" розпочав заміну російських двигунів

ДП "Південмаш" приступив до організації дослідно-експериментального відпрацювання вузлів і агрегатів нового двигуна РД-815. Про це повідомив генеральний директор ДП ВО "Південний машинобудівний завод" ім.О.Макарова Сергій Войт.

Досягнуте між КБ "Південне" і "Південмашем" взаєморозуміння щодо ряду складних і проблемних питань дозволило розпочати організацію дослідно-експериментального відпрацювання вузлів і агрегатів нового двигуна РД-815.

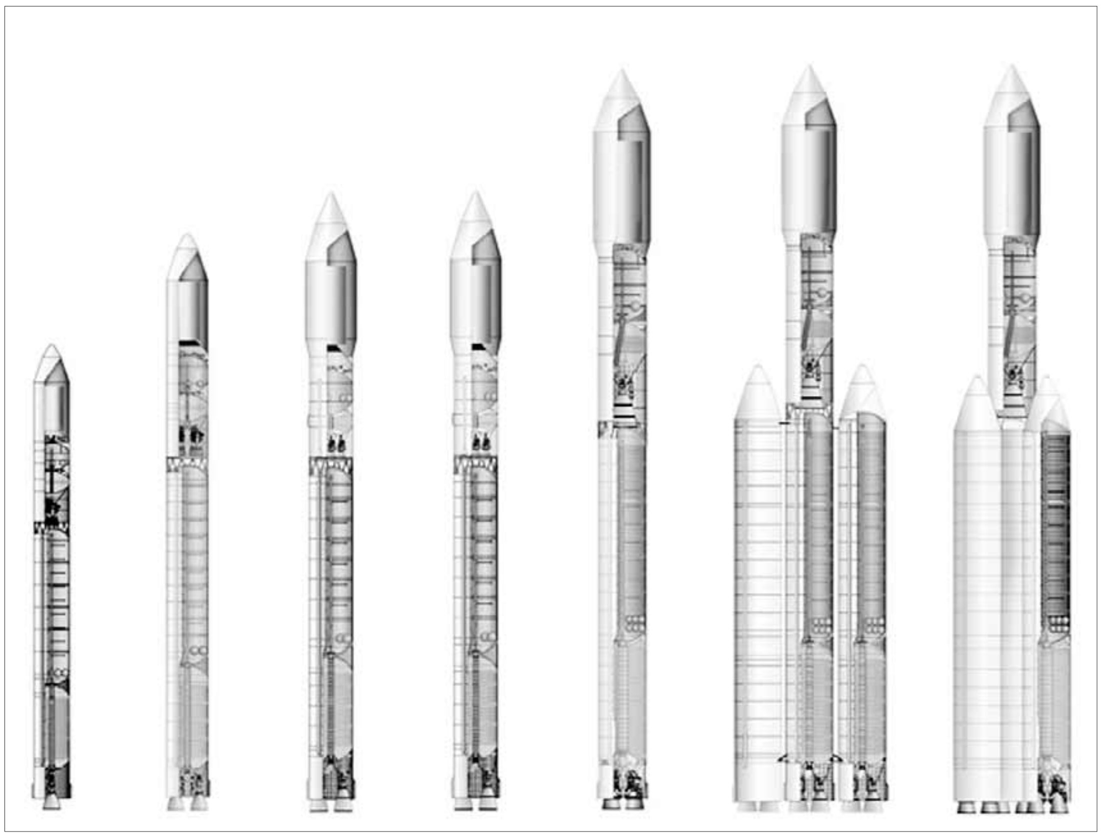
Сергій Войт сподівається, що ця робота успішно перейде в стадію серійного виробництва двигунів на заводі. У квітні 2015 року був підписаний договір стосовно двигуна РД-809, за яким очікується початок авансування з боку КБП.

Зараз ведуться розробки перспективного ракетного двигуна РД-815 тягою 250 тонн, який здатний замінити російські двигуни.

– За своїми характеристиками він не поступається закордонним аналогам, таким як РД-191 виробництва Росії. А зв'язка з чотирьох двигунів РД-815 має кращі характеристики, ніж російський двигун РД-171М, – зазначив представник Центру інформаційних зв'язків КБ "Південне" Анатолій Карманов. – Враховуючи, що Росія припинила постачати двигуни РД-171 для першого ступеня "Зеніту", а також проблеми з постачанням двигуна РД-180 для установки на ракеті-носії "Атлас-5" виробництва США, український РД-815 зможе замінити ці російські двигуни.

"Маяк" – нова ракета української розробки та виробництва

КБ "Південне" веде розробку нового покоління ракет РН "Маяк". Про це повідомив Генеральний директор ДП "КБ "Південне" Олександр Дегтярьов.

"Сьогодні у нас є замовлення на розробку РН сімейства "Маяк". Найближча перспектива – "Маяк-3.9", – повідомив Олександр Дегтярьов. – По суті, це "Зеніт" повністю української розробки і українського виробництва. Система управління планується також української розробки та виробництва. На першому ступені планується використати зв'язку трьох двигунів РД-815. Для другого ступеня – двигуни РД-120 і РД-835. Обтічник розглядаємо двох варіантів. На "Маяку-3.9" ми хочемо відмовитися від вафельної конструкції баків. З Інститутом електрозварювання ім.Патона розглядаємо можливість створення і використання в конструкції баків стрингерних панелей. Ми зараз розглядаємо можливість закупівлі верстата для глибокої ротаційної витяжки, – додає Дегтярьов.

Сімейство ракет-носіїв "Маяк" створюється на базі існуючих РН типу "Зеніт" і "Циклон". У складі сімейства РН "Маяк" є ракети-носії легкого ("Маяк-L1", "Маяк-L2"), середнього ("Маяк-М1", "Маяк-М2") і важкого ("Маяк-Н3", "Маяк -Н5 ") класів.

– Розробляємо ще дві нові ракети – "Голка" і "Вектор", які повинні бути конкурентоспроможними за ціновими характеристиками і привабливими для потенційних інвесторів, – також відзначив Дегтярьов.

NASA в найближчі десятиліття зосередиться на висадці астронавтів на Марсі

Національне управління з аеронавтики і космосу NASA в найближчі десятиліття повністю буде зосереджено на висадці астронавтів на Марсі. В освоєнні Місяця Сполучені Штати розраховують на приватні компанії при розумінні збереження важливої ролі Міжнародної космічної станції (МКС) аж до 2024 року. Таким був лейтмотив конференції з питань комерційного освоєння космосу в Х'юстоні (штат Техас).

Тон форуму задав директор NASA Чарлз Болден, який ознайомив більше 1500 учасників з головним фазами космічної програми США. "Перша фаза почалася з експлуатації кораблів багаторазового використання Space Shuttle і реально інтенсифікувалась за рахунок роботи на МКС протягом минулих 15 років, – зазначив Болден. – Кінцева мета – забезпечити життя людей на Марсі і досягти так званої незалежності від Землі – мінімум допомоги та усунення значних затримок в комунікаціях".

Він постарався також дати уявлення про масштаб взаємодії з приватними американськими компаніями. "Робота наших комерційних команд йде зараз в 35 штатах з 350 партнерами, – сказав Болден. – Мер Х'юстона Анніз Паркер підкреслила, що вже є аерокосмічний кластер в рамках колишньої бази Еллінгтон, і запрошувала до участі в його роботі іноземні компанії".

МКС планується використовувати до 2024 року. Корпорація Lockheed Martin за замовленням NASA створює корабель Orion, призначений для марсіанської подорожі, намічений на середину 2030-х. А Boeing і SpaceX – два комерційні кораблі, які будуть служити в ролі "космічних таксі" для доставки астронавтів до орбітального комплексу.

NASA планує оголосити склад нового загону астронавтів у середині 2017 року. В цей же час повинні початися випробувальні польоти кораблів CST-100 Starliner та Dragon, які будуть освоювати маршрут від космодрому на мисі Канаверал до МКС. Одночасно триватимуть випробування Orion, яка здійснила свій перший пробний політ в автоматичному режимі в грудні 2014 року. Ці транспортні засоби повинні прийти на зміну шатлам, поставленим на прикол чотири роки тому, і стати альтернативою російським "Союзам".

Сторінку підготував Віктор Гедз.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

25 листопада – 6 грудня

25 листопада 1991 р. *заcновано ДГТЗ та ІФ "Укрінмаш". В.о. генерального директора В.П.Омелянчук.*

30 листопада 1955 р. *вийшла постанова РМ СРСР, що доручала КБ О.К.Антонова розробку літаків Ан-10 і Ан-12.*

30 листопада 1988 р. *на Київському авіазаводі було закінчене складання дослідного зразка літака Ан-225 "Мрія".*

1 грудня 1942 р. *у Німеччині відбувся перший політ літака-снаряда Fi-103 (Фау-1).*

1 грудня 1944 р. *поблизу Барстоу (США, шт. Каліфорнія) була запущена перша твердопаливна ракета "Private-A", створена в Лабораторії реактивного руху.*

1 грудня 1970 р. *відбувся перший політ безпілотного розвідника Ту-143.*

1 грудня 1985 р. *американські астронавти Джеррі Росс і Роберт Спрінг здійснили вихід у відкритий космос.*

2 грудня 1942 р. *група вчених з університету Чикаго на чолі з Енріко Фермі продемонструвала контрольовану ядерну реакцію на першому ядерному реакторі. Людина вперше розщепила атом.*

3 грудня 1965 р. *у СРСР в бік Місяця запущена автоматична міжпланетна станція "Луна-8".*

3 грудня 1999 р. з космодрому Куру у Французькій Гвіані запущені французькі військові супутники "Helios-1B" і "Clementine".

4 грудня 1990 р. *закінчився навколосвітній переліт (50005 км за 72 години 16 хвилин 15 секунд, 7 світових рекордів) Ан-124 "Руслан" з ТРДД Д-18Т через два полюси Землі з трьома проміжними посадками.*

5 грудня 1945 р. *у районі Бермудського трикутника зникли 5 американських бомбардувальників-торпедоносців Grumman TBF/TBM Avenger і літаючий човен Martin PBM Mariner, що вилетів на їх пошуки.*

6 грудня 1951 р. *відбувся перший політ літака SAAB-210. Експериментальний літак був побудований з метою дослідження на малих швидкостях аеродинамічних характеристик трикутного крила з перемінною стрілкою по передній кромці.*

6 грудня 1965 р. *радянська АМС "Луна-8" досягла поверхні Місяця. М'яку посадку здійснити не вдалося через те, що станція не змогла погасити швидкість.*

ВІТАЄМО ІМЕНИННИКІВ

23 листопада 1954 р. *народився директор ДП "Запорізький державний авіаційний ремонтний завод "МігРемонт" С.А.Фурдило.*

24 листопада 1958 р. *народився колишній начальник армійської авіації СВ ЗС України П.В.Мороз.*

26 листопада 1955 р. *народився начальник штабу – перший заступник начальника ХУПС ім. І.Кожедуба О.Б.Котов.*

26 листопада 1953 р. *народився начальник армійської авіації Командування Сухопутних військ ЗС України В.М.Пістрюга.*

28 листопада 1963 р. *народився начальник Українського центру планування використання повітряного простору України та регулювання повітряного руху О.І.Волков.*

3 грудня 1950 р. *народився начальник штабу ВПС ЗС України (2003-2004 рр.) М.О.Казаков.*

Радянський льотчик, який став українським повстанцем

Син військового міністра ЗУНР, який став спочатку радянським військовим льотчиком, а згодом – офіцером УПА, Дмитро Вітовський прожив коротке, але яскраве життя українського патріота, яке розпочалося у вирі визвольних змагань наприкінці Першої світової війни, а трагічно обірвалося у застінках МДБ після завершення Другої світової...

Народився Дмитро-Ярослав Вітовський у селищі Брошнів-Осада Долинського повіту (тепер Рожнятівського району Івано-Франківської області) у сім'ї військового міністра Західноукраїнської Народної Республіки Дмитра Вітовського. Його батько загинув 2(4) серпня 1919 року, так і не побачивши сина.

У 1937 році Дмитро Вітовський – молодший закінчив гімназію у Вільнюсі. Вступив на географічний факультет Віленського університету. За сприяння митрополита Андрія Шептицького перевівся на географічний факультет Львівського університету і отримував стипендію. Навчався до червня 1939 року. Незадовго перед тим, у березні 1939-го, юнак вступив до ОУН і став організаційним референтом на факультеті.

У лютому 1940 року був мобілізований до Робітничо-селянської червоної армії, став курсантом Першого авіаційного училища у російському місті Енгельс. З березня 1941 року молодший лейтенант Вітовський проходив службу в одній зі стройових авіаційних частин ВПС РСЧА. На початку війни перебував у відпустці у Львові, де й залишився після окупації міста гітлерівцями. Влаштувався працювати лісником митрополитчого лісу на Станіславщині.

У липні 1943 року, дізнавшись, що його розшукує гестапо, перебрався в село Довпотів Войнилівського району Станіславської області, де

Дмитро Вітовський – батько

Дмитро Вітовський – молодший

встановив зв'язок з керівниками ОУН на Прикарпатті Я.Мельником ("Робертом") і Р.Лівим ("Митарем") та перейшов у підпілля. Став ад'ютантом начальника старшинської школи "Олені" Ф.Польового ("Поля") у званні хорунжого.

У листопаді 1944 року хорунжий Вітовський став комендантом військово-польової жандармерії 4-го Військового округу УПА "Говерла". У листопаді 1944 – травні 1945 року – комендант Військового округу УПА у Станіславській області. З травня 1945 року – командир 24-го тактичного відтинку УПА "Маківка". Це з'єднання Української повстанської армії дислокувалося на теренах тодішньої Дрогобицької області і мало у своєму складі 9 сотень – 1188 бійців. В боях з радянськими частинами загони УПА Вітовського знищили більше 50 солдатів і 23 автомашини. У липні-жовтні 1945 року керував першим пропагандистським рейдом УПА по Словаччині та налагоджував співпрацю із місцевим антикомуністичним підпіллям. Під час просування територією Польщі мав важкі сутички з польськими військами. З вересня 1945 року – поручник УПА.

Наприкінці березня 1946 року поручник УПА Дмитро Вітовський із групою повстанців потрапив у засідку, організовану бійцями 215-го полку внутрішніх військ поблизу села Кам'янка Сколівського району Дрогобицької області. Повстанці пробилися з оточення і намагалися відірватися від чекістів. Та через два дні вони знову натрапили на чекістів. У завзятому бою вісім повстанців загинули, а їхній командир, потрапивши у безвихідне становище, вистрелив собі у скроню.

Важко пораненого, але ще живого Дмитра Вітовського чекісти забрали із собою та протягом кількох місяців надавали медичну допомогу в тюремній лікарні. Вони сподівались отримати від нього цінну інформацію, тому лікарі врятували йому життя. Слідство тривало з 25 червня по 16 грудня 1946 року. Дмитро Вітовський заявив під час судового процесу:

– У звинувачувальному висновку неправильно вказано, що ми боролися проти Червоної армії – ціль наша і завдання – безжальна боротьба з органами безпеки СРСР!

4 лютого 1947 року військовим трибуналом Київського гарнізону він засуджений до найвищої міри покарання за ст.ст. 54-б і 54-11 КК УРСР – "позбавити Дмитра Вітовського військового звання молодшого лейтенанта та засудити до вищої міри соціального захисту – розстрілу".

Певний час вирок не виконували, і лише після особистого розпорядженням голови Верховної колегії Верховного суду СРСР генерала В.Ульріха Вітовського розстріляли, а родину наказувалося репресувати. Український патріот не реабілітований до сьогодні.

НЕЗВИЧАЙНІ ЛІТАКИ

Персональний джет або майбутній розвідник?

Невеликий реактивний літак Flaris LAR-1, що виробляється серійно з 2014 року, швидко набув великої популярності на ринку і претендує на те, щоб вважатися технологічним проривом Польщі.

Літак розвиває швидкість до 700 км/год, його дальність польоту – 2500 км, а на борту можуть перебувати 4 пасажира. Він оснащений сучасним обладнанням і відносно легкий – 700 кг. Flaris LAR-1 був представлений на міжнародному авіасалоні "Ле Бурже" і отримав там безліч позитивних відгуків.

Для зльоту літакові потрібно лише 250 м. Ще одна з приємних особливостей: у нього дуже легко демонтуються крила, що дозволяє "паркувати" його на невеличкому майданчику.

Вартість Flaris LAR-1 – 1,6 мільйона євро, що на тлі інших пропозицій можна назвати досить привабливою ціною.

Цього року польська інжинірингова компанія Metal Master заявила, що планує розширити свою лінійку.

– Flaris LAR-1 – перша "дитина" в сімействі, – заявив співвласник Metal Master і директор проекту Flaris Рафал Ладзінська. – Наступна модель матиме конструкцію з двома двигунами.

До речі, нещодавно стало відомо про плани поляків створити військовий варіант Flaris LAR-1. Схоже, на це їх надихнули останні успіхи на ринку озброєнь літаків "Супер Тукано", а так же приклад італійської Tecnam з їхнім P JET – надлегким реактивним літаком аналогічної конструкції.

Отже, надлегкий реактивний літак Flaris LAR-1, задуманий як "персональний джет", має всі шанси стати військовим. У військовому варіанті літак матиме екіпаж у два чоловіки, а час патрулювання сягатиме до п'яти годин. На думку експертів, армійський варіант Flaris LAR-1 буде обладнаний засобами оптичної та іншої розвідки, а також цілевказівки і зможе застосовуватися для патрулювання, контрпартизанських дій і корегування вогню.

Підготував Олексій Тригуб. "Крила України".

Україна – Танзанія 3:0

В базовому таборі українського національного контингенту в ДР Конго відбувся товариський волейбольний матч між збірними командами 18-го окремого вертолітного загону та підрозділу військової поліції Республіки Танзанія.

Між військовими цих країн було попередньо домовлено, що у вільний від польотів та виконання завдань Місії ООН час відбудеться волейбольний матч. Тож днями до українських миротворців завітали військовослужбовці з Танзанії, базовий табір яких знаходиться поруч з нашим.

Перед початком гри капітани обох команд обговорили правила, а також розіграли майданчик і право першої подачі м'яча.

Розпочалася товариська зустріч виконанням Державних Гімнів України і Республіки Танзанія.

З перших хвилин гри військові обох команд одразу вступили в боротьбу за перемогу. З кожною подачею м'яча волейбольний поєдинок переростав у цікаву і напружену гру, насичену яскравими моментами. Однак українці були переконливішими у кожній з партій. А щодо суперника, то було помітно, що їм дещо не вистачало командної зіграності.

Незважаючи на шалену підтримку своїх вболівальників, що виконували різні національні пісенні композиції, військові з Танзанії зазнали поразки у 3 партіях.

У підсумку запеклого волейбольного протистояння абсолютну перемогу з рахунком 3:0 здобули військовослужбовці українського національного контингенту.

Після завершення матчу команди побажали одне одному успіхів при виконанні завдань в ДР Конго, сфотографувались на згадку та домовились про подальші зустрічі у спортивному форматі.

Назар Волошин.
Фото автора.

Радіє "Динамо", журиться "Шахтар"

Матч групового етапу Ліги чемпіонів "Порту" – "Динамо" експерти назвали одним із кращих у виконанні киян у поточному сезоні. Кращим у плані самовіддачі динамівців, грамотності дій в обороні і бездоганній тактичній побудові гри у виконанні тренерського штабу.

А підопічним Хулена Лопетегі потрібно було лише одне очко, аби вийти з групи. Однак вони зазнали поразки з рахунком 0:2, пропустивши голи від Андрія Ярмоленка (пенальті) і Дерліса Гонсалеса. Варто відзначити, що португальські "Дракони" аж від жовтня 2013 року не програвали на своєму полі в Єврокубках!

Рахунок 0:2 дає киянам величезні шанси на вихід. Треба лише одне – з будь-яким рахунком переграти на своєму полі ізраїльську команду "Маккабі", яка за п'ять турів не спромоглася здобути жодного очка. Від того гра обіцяє бути нервовою для киян, принаймні до першого забитого гола, адже усім відомо, що будь-яка безгольова чи безочкова серія навіть слабкої команди має властивість колись закінчитися. Це статистика. Тому святкувати динамівцям зарано. Вони теж можуть перервати тривалу серію вильотів з групового етапу найпрестижнішого клубного турніру світу – потрібна лише одна перемога!

Якщо кияни все ж доб'ються успіху, то другу путівку водночас розігрують "Челсі" та "Порту". Причому англійців у цьому матчі цілком влаштовує нічия.

Що ж до інших українських клубів, які представлені в єврокубках, то тут не позаздриш ситуації, у якій опинився "Шахтар": три очки після п'яти ігор. Зрозуміло, що гірники із таким великим багажем залікових пунктів сподіваються лише на третє місце в групі, що дасть можливість взяти участь у Лізі Європи. Наразі лише різниця м'ячів, а головне – забитих у очних зустрічах з "Мальме", ставлять донецький клуб вище датчан. Далі – дві гри аутсайдерів з лідерами групи – "Реалом" та "ПСЖ", і хтозна, як лідери напружуватимуться у цих матчах, а може, взагалі випустять резервістів. Тут банальна нічия може допомогти "Мальме" вийти далі, у разі, якщо "Шахтар" програє "ПСЖ".

Що ж до самого матчу гірників з "реалістами", який відбувся на Арені Львів, то він запам'ятається вболівальникам лише кількістю забитих м'ячів, адже український клуб програв іспанцям із рахунком 3:4. Причому "Реал" заніс у ворота "Шахтаря" одразу 4 подарунки. І лише за 10 хвилин до кінця, "гірники", здавалося б, зроблять неможливе – зрівняють рахунок! Але давайте все ж будемо реалістами, і подякуємо іспанським "реалістам", що наостаток матчу потішили львівську публіку пропущеними м'ячами.

Про матч групового етапу Ліги Європи "Лаціо" – "Дніпро" можемо казати лише в майбутньому часі, бо на момент підготовки номера до друку "дніпряни" лише розминалися на полі суперника.

Однак оцінювати шанси "Дніпра" можна – вони мізерні. Тому, власне, жодного приводу для оптимізму перед поїздкою в Рим для уболівальників немає. Команда виглядає слабо з точки зору якості гри, та й проблеми клубу пригнічують настрій гравців.

Надія тільки на те, що гравці серйозно налаштуються на перемогу, бо без трьох очок у Римі ЛЄ для "Дніпра" закінчиться. Та й турнірна ситуація така, що навіть перемога над "Лаціо" нічого не гарантує "Дніпру" – все залежатиме від інших матчів групи.

Юрій Ігнат.
"Крила України".

ТЕХНОЛОГІЇ

Li-Fi в 100 разів швидша за Wi-Fi

Нова технологія Li-Fi, яка використовує для передачі даних джерела світла, була вперше протестована за межами лабораторії, в реальних умовах. Середня швидкість виявилася в 100 разів вищою ніж у середньостатистичній мережі Wi-Fi.

Вперше про Li-Fi стало відомо ще у 2011 році. Технологія задіє для передачі даних на високих швидкостях світло видимого спектру, на крихітні проміжки часу вмикаючи і вимикаючи світлодіоди. "Блимають" такі передавачі настільки швидко, що людське око побачити мерехтіння не в змозі, тобто їх же можна використовувати для освітлення.

Тестування Li-Fi "в реальному світі" провела естонська компанія Velmenni, встановивши обладнання в декількох офісах і виробничих приміщеннях у Таллінні. Швидкість передачі даних склала 1 гігабіт на секунду – більшість звичайних мереж Wi-Fi сьогодні в середньому показують близько 10 Мбіт/с.

Швидше за все, поширення Li-Fi не приведе до зникнення Wi-Fi, і технології будуть співіснувати. Там, де це можливо і виправдано, будуть встановлювати обладнання Li-Fi, щоб підвищити швидкість передачі даних, а пристрої – від настільних ПК до смартфонів і встановленої електроніки – зможуть "безшовно" перемикатися між стільниковими мережами, Wi-Fi і новим "світловим інтернетом".

На думку генерального директора Velmenni Діпака Соланкі, в найближчі три-чотири роки, грунтуючись на успіху пілотних проектів, технологія Li-Fi зможе отримати значне поширення. Залишається вирішити, як бути тим користувачам, хто захоче користуватися високошвидкісним інтернетом не тільки при світлі ламп, але і в темряві.

Наймiцніший штучний матеріал у світі

Австралійські вчені розробили наймiцніший штучний матеріал. На їхню думку, новинку можна буде використовувати для виготовлення аерокосмічного обладнання.

Група дослідників із Австралії заявила, що їм вдалось створити унікальний матеріал – алмазні нитки ультратонкої структури. Сьогодні це наймiцніший штучний матеріал, якому немає аналогів у світі. За словами спеціалістів, для виготовлення надміцних ниток вони використали метод циклічного чергування зміни тиску, який вплинув на ізольовані молекули бензолу, а кільця, що входять до складу атомів вуглецю, об'єднались у надміцну структуру.

Вчені впевнені, що їхньою розробкою зацікавляться високотехнологічні підприємства та інститути космічних технологій.

Підготував Владислав Дем'яненко.

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається з 27.08.1999 р.
Віддруковано у ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед".
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А,
тел. (0432) 55-63-97

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця,
вул. Червоноармійська, 105
тел: 067-587-02-96,
факс: 0432-59-60-48
Електронна адреса: krula_ukr@i.ua

Головний редактор
М. ПОПЛАВСЬКИЙ
Заст. головного редактора: С. Клименко.
Відповідальний секретар: О.Олехнович.
Дизайн та верстка: Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Тир. 6652 Зам. № 152246.
Перший редактор Сергій Свенціцький

День Гідності та Свободи

Цей день став своєрідним наступником свята Дня Свободи, що відзначалося на честь Помаранчевої революції з 2005 до 2011 року 22 листопада.

21 листопада 2013 року розпочалися перші протести української громадськості у відповідь на рішення Уряду про призупинення процесу підготовки до підписання угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом.

З нагоди цього дня, по всій Україні пройшли урочистості та меморіальні заходи за участю представників органів влади, військовослужбовців Збройних Сил та громадянського суспільства.

День Гідності та Свободи відзначили й у Вінниці, де відбулося урочисте покладання вінків та квітів до Меморіалу Слави, пам'ятного знака Небесній сотні та загиблим героям АТО на площі Європейській. Віддати шану патріотизму й мужності громадян, які восени 2004 року та у листопаді 2013 року – лютому 2014 року постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини та громадянина, національних інтересів нашої держави та її європейського вибору прийшли воїни АТО, представники місцевої влади, керівний склад Повітряних Сил та Вінницького гарнізону, мешканці міста, учні та студенти навчальних закладів.

Після урочистої церемонії покладання квітів на честь загиблих патріотів пролунали постріли салютної групи, пам'ять героїв вшанували хвилиною мовчання…

До речі, до Дня Гідності та Свободи вийшла друком низка літературних та публіцистичних творів українських авторів, істориків, філософів про героїв Небесної сотні, учасників Революції Гідності та антитерористичної операції на сході України. Книги вийшли за підтримки Держкомтелерадіо у межах програми "Українська книга" і, безумовно, стануть цінним джерелом інформації та патріотичного виховання для прийдешніх поколінь.

Слава Україні! Слава її Героям!

Юрій Ігнат. "Крила України". Фото автора.

ПЕРЕДПЛАТА

Крила України

Видання можна передплатити у відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2016 рік передплатний

індекс – 22242 на сторінці 45

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовим переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2016 рік:

282 грн 12 коп. – на 12 міс.
144 грн. 06 коп. – на 6 міс.
71 грн 16 коп. – на 3 міс.
23 грн 72 коп. – на 1 міс.

ПЕРЕДПЛАТА

АВТОДРОМ

Volkswagen представив "позашляхову" версію Beetle

В рамках проведення автосалону у Лос-Анджелесі німецький концерн Volkswagen представив серійну версію Beetle Dune, однойменний концепт якого був продемонстрований публіці минулого року в Детройті. Від звичайної версії "позашляховий" Beetle відрізняється власним характером. При цьому, це помітно як ззовні автомобіля, так і всередині.

Передусім, цьому сприяють великий центральний повітрозабірник з хромованою рамкою, розширені колісні арки, збільшений на 10 мм кліренс та інші менш значні деталі на кшталт молдингів та логотипів. Загалом для новинки доступні дев'ять різних варіантів кольорів кузова Dune Beetle. Аби підкреслити назву "позашляховика", додали два нових відтінки жовтого – "Sandstorm Yellow" та "Dark Bronze". Для версій у кузові "купе" буде доступний варіант із пофарбованим у чорний колір дахом.

У салоні автомобіля відразу стає помітною нова декоративна накладка на панелі приладів і контрастні шви шкіряного оздоблення сидінь, керма, рукоятки ручного гальма. Сидіння, карти дверцят, стійки даху та стеля виконані в чорному кольорі. Щодо електроніки, то на Dune встановили нову інформаційно-розважальну систему. Її можна додатково дообладнати цифровим радіоприймачем DAB+ та додатковим інтерфейсом Bluetooth для телефону. При цьому, радіо, телефоном, навігацією і доступом до інших підключених носіїв інформації можна керувати за допомогою голосу.

У Європі новинка буде доступною із трьома турбірованими бензиновими двигунами та двома турбодизельними силовими агрегатами. Бензинові двигуни здатні продукувати потужність 105, 150 та 220 "коней". Щодо дизельних агрегатів, тут все дещо скромніше – 81, 110 та 150 к.с.

Сергій Клименко. "Крила України".

Ріка в Сибіру
Затінок для лампи
Низький чоловічий голос
Представник молодіжної субкультури
Нота
Зенітний ракетний комплекс
М'який легкий метал
Голлівудський актор
Український письменник
Христос для магометан
Стародавня народна оповідь
Прозорий склоподібний камінь
Марка вертольота
Чоловіче ім'я
Вчення про силогізми й доведення
Виконавець смертного вироку
Густа шерстяна тканина
Злакова рослина
Місто в Іспанії
Портмоне, гаманець
Індійський світлий ель
Легка жіноча сукня
Богиня Землі (Мала Азія)
Свердло дантиста
Навігаційний прилад
Східне бойове мистецтво
Марка літака
Супутник Юпітера
Бій матадора з биком
Нота
Сотка землі
Безправна людина
Німецький філософ
Кассіус Клей
Місто в Італії
Марка вертольота
Місто у Бельгії
Велика простора кімната
Геометрична фігура
Подолання перешкод у місті
Батьківщина Земфіри

